

# **Resultatredovisning**

# **2010**

**– Återrapportering av Filminstitutets verksamhet  
i enlighet med Kulturdepartementets krav**

# Innehållsförteckning

<b>Förord.....</b>	<b>3</b>
<b>1. Övergripande verksamhetsmål.....</b>	<b>5</b>
1.1 Jämställdhet och mångfald.....	5
1.2 Barn och ungdom.....	5
1.3 Internationellt och interkulturellt utbyte.....	6
<b>2. Stöd till regionala resurscentrum för film och video.....</b>	<b>7</b>
2.2 Bidragsgivningens fördelning.....	7
2.2 Analys av bidragsgivningens effekter för filmverksamheten i de berörda regionerna.....	8
<b>3. Stöd till film i skolan.....</b>	<b>9</b>
3.1 Vilka insatser som vidtagits för att uppnå målet samt resultatet av dessa.....	9
3.2 Antalet kommuner i vilka skolbio bedrivs samt en uppskattning av antalet besök på skolbiovisningarna.....	11
<b>4. Främjande av distribution och visning av värdefull film.....</b>	<b>12</b>
<b>5. Stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk.....</b>	<b>18</b>
5.1 Vilka insatser som gjorts för att uppnå målet samt resultatet av dessa.....	19
5.2 Antalet och den geografiska spridningen av svenska filmer som syntolkats respektive gjorts i en textad version.....	19
<b>6. Arkiv, dokumentation, Cinemateket m.m.....</b>	<b>22</b>
6.1 Filmarkivet.....	22
6.2 Cinemateket.....	26
6.3 Biblioteket.....	29
<b>7. Grängesberg.....</b>	<b>31</b>
7.1 Vilka insatser som har gjorts för att uppnå målet samt resultatet av dessa.....	31
7.2 Antalet depositioner och förvärv samt omfattning av arkivets nyttjande.....	31
<b>8. Utland.....</b>	<b>33</b>
8.1 Vilka åtgärder som har vidtagits för att uppnå målet samt resultatet av dessa...	33
<b>9. Övriga mål och åiterrapporteringsuppdrag.....</b>	<b>38</b>
9.1 Filminstitutets medverkan i det regionala tillväxtarbetet.....	38
9.2 Geografisk spridning av svenska festivalfilmer.....	40
9.3 Redovisning enligt filmavtalet.....	46

## Förord

Härmed presenterar Filminstitutet sin Resultatredovisning för år 2010. Filminstitutets filmkulturella arbete återspeglas enligt "Mål, återspeglingskrav och uppdrag för budgetåret 2010" från den 17 december 2009.

2010 har varit ett framgångsrikt år med en spännande utveckling på det filmkulturella området samtidigt som den svenska filmen och filmberättandet har befest sina ställningar.

På det filmkulturella området har bland annat insatser för att främja distribution och visning av värdefull film varit viktigt för filmer från små och udda filmkulturer. Även den svenska filmens möjligheter att nå en publik i hela landet har också tillgodosetts väl.

Filminstitutets initiativ att samla distributörer, biografägare och intresseorganisationer för döva och hörselskadade till en dialog om textade filmkopior har under året resulterat i en effektivare programsättning av textad film och det här arbetet fortsätter.

Därutöver kan också nämnas att Cinemateket ökat såväl publiksiffror som intäkter, att biblioteket har ökat sin utlåning och att Svensk Filmdatabas hade drygt 2 miljoner unika besökare året.

Låt mig också konstatera att 2010 var året då svensk film konsoliderade ställningarna på alla plan. Svensk film har blivit ett varumärke i resten av världen - vi har inte bara utvecklat själva filmberättandet utan också vårt sätt att arbeta med filmproduktion och tillvarata talanger.

På alla stora festivaler uppmärksammades svenska filmer, både spelfilm, dokumentär och kortfilm. Svenska filmer erövrade 170 priser på festivaler runt om i världen 2010. I Sverige höll svensk film marknadsandelen väl uppe på bioograferna 2010 trots att året innan var rekordåret på alla sätt, främst på grund av Millenniumtrilogin. Biobesökens antal i stort gick ner jämfört med året innan men 2010 är trots allt ett av de bättre de senaste tio åren.

2010 var året när digitalisering inte längre var ett framtidsbegrepp, nu blev det ett faktum på alla filmens områden - produktion, distribution och bevarande. Digitaliseringen av bioograferna tog fart under året och 30 % av biografintäkterna kom från de digitala salongerna trots att de vid årsskiftet uppgick till blott dryga 100 av landets sammanlagt ca 800 biografialonger. En annan effekt av digitaliseringen i distributionsledet är en ökande brist på analoga 35 mm kopior vilket blir bekymmersamt för de små bioograferna på landets mindre orter.

En annan konkret effekt av de tekniska förändringarna är nedläggningen av Filminstitutets distributionsverksamhet i Rotebro, som genomfördes under 2010. Efterfrågan på det analoga material som Filminstitutet ägt rätten att distribuera har minskat kraftigt och dessutom har Svenska Institutet i allt större utsträckning valt att inte distribuera filmer ur sitt analoga lager som hanterats i Rotebro.

Under 2010 slutfördes arbetet med att tillgängliggöra filmer ut filmarkivets samlingar på nätet. Filmarkivet.se, som sajten heter, pekar framåt mot ett nytt och spännande sätt att sprida värdefull film till alla.

Under 2010 tog Samverkansmodellen sin början. För Filminstitutets del innebär det delvis förändrade rutiner eftersom ansvaret för den nationella filmpolitiken är Filminstitutets men sättet att arbeta måste ta sig nya uttryck. Under 2010 har vi anpassat och utvecklat våra metoder och samarbetet med Kulturrådet har varit mycket fruktbart.

År 2010 fick Filminstitutet ett särskilt uppdrag av Kulturministern för att aktivt arbeta för att stärka och utveckla unga kvinnliga filmare i växthusmiljön ute i regionerna. De rapporter Filminstitutet sammanställt visar tydligt att unga kvinnor har mycket svårare att komma fram på filmens område jämfört med de unga männen. Särskilda medel ställdes till förfogande och har under året redan använts till både konkreta filmprojekt och aktivt nätverksbyggande samt en till en fördjupad studie för att tydligare få syn på de mekanismer som ligger bakom obalansen.

Stockholm 28 februari 2011

Bengt Toll  
Tf VD

# 1. Övergripande verksamhetsmål

## 1.1 Jämställdhet och mångfald

Filminstitutet har ett integrerat och medvetet jämställdhets- och mångfaldsarbete inom alla verksamheter. Detta kommer till uttryck såväl vid tillsättningar som vid urval till olika referensgrupper. Enheterna redovisar årligen sitt jämställdhetsarbete inom ramen för verksamhetsplanerna.

2010 har Filminstitutet en jämn könsfördelning bland medarbetarna, 57 kvinnor och 61 män. Detta återspeglas även i ledningen där nio av 16 chefer är kvinnor. Ledningsgruppen utgörs av fyra kvinnor och två män.

Lönemässigt återfinns inga större skillnader mellan könen förutom inom chefsgruppen där medellönen för kvinnorna ligger aningen högre.

Avdelningen Produktionsstöd har under året gjort en rad insatser för att förverkliga Filmavtalets jämställdhetsmål (mer om detta under rubriken Övrig åiterrapportering).

## 1.2 Barn och ungdom

Svenska Filminstitutet har ett tydligt uppdrag att i alla verksamheter tillvarata barnperspektivet, det gäller såväl möjligheterna till eget skapande som nödvändigheten av att barn- och ungdomsfilm av hög kvalitet tillgängliggörs. Detta kräver samordning såväl internt som externt, varför en ny tjänst inrättats.

Av Filmavtalet framgår att 10 procent av influtna medel – under 2010 cirka 25 miljoner – skall användas av en särskild barnfilmskonsulent som stöd till barn och ungdomsfilm. De övriga filmkonsulenterna, båda långfilmskonsulenterna, samt kort- och dokumentärfilmskonsulenterna, beviljar även de inom sina respektive uppdrag stödd till barn- och ungdomsfilm.

I stödordning till regionala filmcentra betonas inriktning på barn och ungdom liksom i regler för stöd till import och lansering av svensk film. Därutöver fördelar Filminstitutet ett särskilt stöd till film i skolan (se avsnittet Stöd till film i skolan).

Barnperspektivet kommer till uttryck på flera olika sätt. Däremot är det inte Filminstitutets verksamhet som gör det möjligt för barn och ungdomar att utöva ett direkt inflytande. Det är i fördelningen av stöd till verksamheter som Filminstitutet betonar prioritet för barn och ungas inflytande, till exempel genom eget skapande.

### **Insatser under 2010**

Ett övergripande planeringsarbete har inletts under 2010 med syfte att utforma en strategi för barn- och ungdomsverksamheten inom Filminstitutet. Arbetet följer av ett uppdrag från Regeringskansliet och skall återredovisas senast de 1 oktober 2011. Under 2010 genomförde Filminstitutet ett antal insatser som ytterligare ska stärka och tydliggöra arbetet avseende barn och ungdomar:

### **Filmvisningar och barn- och ungdomsarrangemang**

Under hösten startade Unga Cinemateket i Filmhuset med visningar av barn och ungdomsfilmer på söndagar. Filmer som *Kanonfotografen* med Buster Keaton och *ET: The Extra-Terrestrial* fanns på repertoaren. Vi hade även visningar under höstlovsveckans varje vardag för 7- 12 åringar med skräckfilmstema.

För att öka intresset och sprida kunskapen om filmarvet gavs en DVD ut från filmens barndom. *Filmens första år* är en DVD-antologi med klipp ur filmer från 1895-1929. En helg i maj arrangerades seminarier och visningstillfällen i Filmhuset för unga filmskapare från hela landet. Föreläsningar av professionella filmare varvades med visningar av filmer från samtliga regioner. En filmpedagogisk seminariedag arrangerades också i samband med Buff, barn - och Ungdomsfilmsfestivalen i Malmö, för lärare och medieintresserade. Med var bl.a. Pelle Snickars som talade om YouTube och Eric Gandini som visade klipp ur sin dokumentärfilm *Videocracy*.

I samarbete med myndigheter som Konsumentverket, Allmänna arvsfonden, Riksantikvarieämbetet, Riksutställningar etc. har Filminstitutet under året deltagit i arbetet i den s.k. Samrådgruppen för barnkultur ett uppdrag som drivs av Kulturrådet.

### ***Representation och delaktighet i filmfestivaler***

Under 2010 års upplaga av Shanghai International Film Festival, 12 – 21 juni, visades en serie med nordiska barnfilmer. Initiativtagare och finansierare var Nordiska Ministerrådet. De svenska filmer som visades var Teresa Fabiks *Prinsessa*, Lisa Siwes *I taket lyser stjärnorna* samt Johan Hagelbäcks *Panikkonstnären*.

### ***Beviljade stöd***

Bland stödformer riktade mot visning och distribution prioriterades särskilda projekt riktade mot barn och unga. Filmerna *Tusen gånger starkare* och *I rymden finns inga känslor* fick t.ex. stöd både för textning på biograf och syntolkning på DVD. Buff – Barn - och Ungdomsfilmfestivalen i Malmö fick stöd för sitt arbete att samla filmbranschen med särskilt intresse för barn och ungdomsfilm. Likaså fick Novemberfestivalen och Filmfestivalen Tjugo5 stöd.

### ***Dvoted***

Webbsajten Dvoted lades under 2010 ner. Dvoted tillkom från ett initiativ från Nordiska Ministerrådet. De nordiska Filminstituten har haft allt större svårigheter att finansiera dvoted allteftersom medel från Nordiska Ministerrådet har fasats ut. Den höga kostnaden i jämförelse med relativt få användare är skälet till att Filminstitutet avslutar sitt engagemang.

## **1.3 Internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete ska öka och integreras i Filminstitutets verksamhet**

Filminstitutet bedriver ett omfattande arbete med att främja intresset för svensk film in utlandet. Verksamheten är väl integrerad i Filminstitutets verksamhet och redovisningar om vilka insatser som gjorts återfinns under avsnittet om arkivets verksamhet samt under det särskilda avsnittet Utlandsverksamhet. Några övriga internationella projekt har Filminstitutet inte bedrivit under 2010. Exempelvis avslutades det nästan 10-åriga samarbetet med Vietnam i slutet av år 2009. En särskild slutrapport som överlämnats till SIDA sammanfattar detta arbete.

## 2. Stöd till regionala resurscentrum för film och video

Målet är att genom stöd till regionala resurscentrum främja regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på insatser riktade till barn och ungdom. Stödet avser tre huvudområden pedagogik, visning av kvalitetsfilm och eget skapande.

### 2.1 Bidragsgivningens fördelning

År 2010 fördelades 16 360 000 kr till 19 regionala resurscentrum för film och video, vilket är en uppskrivning med 3 % jämfört med år 2009.

#### Stöd till regionala resurscentrum (kr)

År	Antal län/regionala aktörer	Stöd från Filminstitutet	Regional/lokal motprestation	EU-stöd
2008	21/19	15 855 000	54 043 000	579 000
2009	21/19	15 855 000	50 262 000	2 365 000
2010	21/19	16 360 000	51 614 000	3 864 000

#### Stöd till regionala resurscentrum för film och video år 2010 (kr)

Län	Regional aktör	Stöd från Filminstitutet	Regionalt stöd	EU-stöd
Västra Götaland	Västra Götalandsregionen	1 600 000	10 400 000	0
Värmland	Film i Värmland	1 200 000	4 104 000	0
Västernorrland	Film i Västernorrland	1 200 000	4 363 000	0
Norrbottnen	Filmpool Nord	1 200 000	3 540 000	816 000
Kalmar, Kronoberg och Blekinge	Reaktor Sydost	1 200 000	2 532 000	435 000
Dalarna	Film i Dalarna	1 200 000	2 850 000	0
Skåne	Film i Skåne	1 250 000	3 577 000	0
Stockholm	Film Stockholm	1 250 000	4 422 000	1 322 000
Västerbotten	Film i Västerbotten	950 000	3 500 000	0
Jämtland	Filmpool Jämtland	760 000	1 807 000	1 291 000
Västmanland	Film i Västmanland	600 000	1 492 000	0
Örebro	Film i Örebro	475 000	497 000	0
Gotland	Film på Gotland	475 000	2 108 000	0
Gävleborg	Film Gävleborg	600 000	1 496 000	0
Halland	Film i Halland	400 000	1 172 000	0
Jönköping	Film i Jönköp. län	400 000	500 000	0
Sörmland	Film i Sörmland	600 000	1 615 000	0
Uppsala	Film i Uppland	400 000	730 000	0
Östergötland	Film i Öst	600 000	909 000	0
Summa		16 360 000	51 614 000	3 864 000

Ett villkor för stöd från Filminstitutet är regional motprestation, det vill säga skattefinansierat stöd från landsting och kommuner. Av redovisningen ovan framgår

att det statliga stödet varit konstant de senaste åren med undantag av det sista året då det statliga stödet har ökat. Stödet från EU minskade 2008 men ökade igen 2009 och 2010 ökade det ytterligare med en och en halv miljon. Stockholm fick stöd från EU-fonderna Central Baltic Interreg IV och Regionala utvecklingsfonden bland annat för projektet "Young Baltic Narratives". Filmpool Jämtland fick 1 291 000 kr i EU-stöd för "Mid Nordic Film Commission". Filmpool Nord fick drygt 800 000 kr i EU-stöd för delar av projekten "Filmbågen", "Swedish Lapland", "Filmpool Nord Development". Reaktor Sydost fick 435 000 kr i EU-stöd för projektet "Media Evolution – När film möter datorspel".

Den regionala motprestationen var drygt 51 miljoner år 2010, en ökning av dryga miljonen jämfört med år 2009, men fortfarande en minskning jämfört med år 2008. Totalt var det 12 regioner som hade en högre motprestation år 2010 än år 2009.

Stödet från Filminstitutet omfördelades mellan de olika regionerna 2010. Västra Götalandsregionen, Film i Värmland, Film i Västernorrland och Filmpool Nord fick sänkta belopp mot bakgrund av att de under en lång period haft betydligt högre belopp än andra jämförbara regioner. Av samma anledning fick Film i Dalarna, Film i Skåne, Film Stockholm, Film i Västerbotten, Film i Västmanland, Film Gävleborg, Film i Sörmland och Film i Öst ökade stöd. Vid omfördelningen togs hänsyn både till befolkningen och antal kommuner i de olika regionerna, samt omfattningen av och kvaliteten på resurscentrumens verksamhet.

Under Göteborg Filmfestival i februari arrangerade Filminstitutet ett seminarium med tema samverkansmodellen som börjar gälla från 2011. Filminstitutet har också arrangerat flera nätverksträffar för de regionala filmkonsulenterna under året.

## **2.2 Analys av stödgivningens effekter för filmverksamheten i de berörda regionerna**

Den filmpedagogiska verksamheten handlade under året bl. a. om samarbeten mellan resurscentrum och kommuner kring frågor om skolbio och elevers eget skapande. Samarbeten direkt med skolor var också vanligt, t ex har många resurscentrum egna pedagoger eller förmedling av pedagoger som genomför aktiviteter ute i skolorna. Resurscentrumen arrangerade också kurser och utbildningar för lärarstudenter och bidrog på så sätt till att långsiktigt höja kvaliteten på arbetet med film i skolorna.

Därutöver arrangerade resurscentrumen regionala uttagningar till Novemberfestivalen, där filmer gjorda av barn och ungdomar visades och tävlade. Under 2010 har många resurscentrum varit involverade i skapande skola-projekt.

Samarbeten med kommuner var också vanligt inom visningsområdet, t ex kring utveckling av biografer. Regionala filmkonsulenter har det senaste året lagt ner mycket arbete på digitaliseringsprocessen hos respektive regions biografer. Många regioner har arrangerat seminarium och workshops för att informera både biografägare och kommuner vad digitaliseringen innebär, vilken typ av utrustning som krävs och var man kan hitta stöd till finansiering.

Samarbeten förekom också med visningsarrangörer såsom filmfestivaler och filmstudios. Dessutom arrangerade många resurscentrum egna visningsarrangemang. Syftet var i vissa fall att bredda utbudet på biograferna, t ex med regionalt producerade film av unga filmare. Men det förekom också att visningar anordnades i andra lokaler, för att öka filmutbudet, t ex på orter som helt saknar biograf. I enstaka



fall bidrog resurscentrum till att det arrangerades biografvisningar för döva och hörselskadade samt synskadade i regionen.

Växthusverksamhet med unga filmare omfattade under året utbildningar och workshops samt utlån av teknisk filmutrustning. Insatser genomfördes också för att stimulera samarbeten mellan filmare. Många resurscentrum samarbetade med kommuner inom växthusverksamheten, t ex med estetiska program på gymnasienivå.

Hur många filmare man nådde varierade stort mellan olika regioner, dels på grund av tillgängliga resurser och dels på grund av olika strategier.

Totalt nåddes ca 2 400 filmare av resurscentrumens växthusinsatser varav knappt 1 200 var kvinnor och drygt 2000 var under 26 år. Omkring 900 filmare fick ta del av talangutvecklingsinsatser – det vill säga individinriktad verksamhet med personer med särskild talang och en avsikt att ge sig in i filmbranschen. Ungefär hälften av dessa talanger var kvinnor.

### 3. Stöd till film i skolan

Målet är att genom stöd till skolbio bidra till att barn och ungdomar ges möjlighet till kvalitativa filmupplevelser på biograf samt till att fördjupa sina kunskaper om rörliga bilder och om filmarvet.

#### 3.1 Vilka insatser som vidtagits för att uppnå målet samt resultatet av dessa

Svenska Filminstitutet fördelar ekonomiskt stöd till kommuner som vill initiera eller utveckla verksamhet med skolbio och arbete med film i skolan.

Under 2010 fördelades stöd till filmpedagogiska projekt i 45 kommuner. Totalt fördelades 2 581 000 kronor. Detta var mer än föregående år på grund av en nedskrivning av stödmedel.

#### Stöd till film i skolan

År	Fördelat stöd (kr)	Antal projekt	Antal kommuner
2008	3 248 000	62	60
2009	3 025 500	63	62
2010	2 581 000	46	45

I och med att stödet totalt minskat har det inte bedrivits någon aktiv verksamhet för att locka nya kommuner in i stödet. Årets stödmottagare har därför i första hand varit kommuner som sedan tidigare beviljats stödmedel och som sökt fortsatt stöd för sitt andra eller tredje projektår.

Resultatet av Filminstitutets långsiktiga arbete är att allt fler kommuner tagit ansvar för arbetet med skolbio och film i skolan. Under 1996 till 2010 har antalet kommuner som bedriver skolbio utan stöd från Filminstitutet mer än dubblerats. Samtidigt är det tydligt att kommunerna anpassar sig till nya förutsättningar, ekonomiska som tekniska. Skolorna använder i högre grad än tidigare egen teknik och visar film i skolan.

Filminstitutets fokus har i och med detta allt mer förflyttats från att bidra till att initiera verksamhet med skolbio och film i skolan, till att fungera som resurs och stöd för att utveckla det arbete som kommuner och skolor själva bedriver. Det sker bland annat genom utgivning av filmpedagogiskt material, genom att säkerställa att det finns en repertoar av film lämplig för barn- och skolbio, och genom att initiera och utveckla nätverk och mötesplatser för dem som arbetar med film- och mediepedagogiska frågor vid regionala resurscentrum samt i Sveriges kommuner.

Filminstitutet har under de senaste åren fördelat stöd till olika typer av utvecklingsprojekt som lett fram till att kommuner formulerat mediepedagogiska program eller planer för kompetensutveckling. Ett flertal av dem har inlett samarbete med Dramatiska institutet kring kompetensutveckling av lärare. Exempel på kommuner som har satsat på den typen av utvecklingsprojekt är Motala, Tibro och Järfälla.

### **Filmhandledningar**

Filminstitutets mest populära filmpedagogiska produkt är filmhandledningarna; ett informations och frågepaket kring en viss specifik film som hjälper lärare och elever att bearbeta filmupplevelsen. Under 2010 har Filminstitutet publicerat filmhandledningar till 36 olika titlar inom alla olika genrer. Det har gjorts till spelfilm, dokumentärer och kortfilm. Handledningarna är populära och uppskattade av skolorna. Det ser vi på den höga nedladdningsfrekvensen på vår webbsida, besöken ökade under 2010 med 8 % jämfört med 2009. Den i särklass mest populära filmhandledningen under 2010, precis som 2009, är den svenska ungdomsfilmerna *I taket lyser stjärnorna*, som bygger på Johanna Thydells prisbelönta bok om tonårsrevolt och att förlora en förälder. Filmhandledningen har laddats ner 3 336 gånger under 2010.

Lyckade svenska barn- och ungdomsfilmer är alltid populära och klassrumsskildringen i Tusen gånger starkare tillhör också årets favoriter. Även övriga populära titlar speglar ett klassiskt skolbioperspektiv. Det är filmer som tar upp värdegrundsfrågor, som tyska *Die Welle*; som speglar aktuell samtidsproblematik, som *Flyga Drake* och *Slumdog Millionaire*. Sedan ligger den moderna klassikern *Billy Elliot* alltid högt upp, vilket speglar två saker. Dels att det är en väldigt bra film, dels att det är svårt att hitta ny bra film för den så kallade mellanåldern (10-13 år).

### **Samverkan med skolor**

Svenska Filminstitutets bedriver ett långsiktigt arbete med att öka kunskapen om film och andra medier i skola och lärarutbildning. Företrädare för lärarutbildningar och regionala resurscentrum bjuds årligen in till de filmpedagogiska konferenser som Svenska Filminstitutet anordnar. Under 2009 initierade Filminstitutet en särskild satsning på 19 regionala partnerskolor som utsetts tillsammans de regionala resurscentrumen för film. Det arbetet har fortsatt under 2010.

Syftet är att närmare följa skolornas praktiska arbete med film och andra medier; att ta del av dokumentation, utvärderingar och förslag till utvecklingsområden och att via partnerskolorna öka kunskapen om elevers lärande med medier för att bättre förstå hur filmen används som en resurs i skolan och på så sätt kunna förbättra Filminstitutets filmpedagogiska arbete samt stödets utformning och utfall.

En tidig iakttagelse är att det fortfarande finns ett stort sug bland lärare om mer fortbildning kring mediepedagogik, även bland till synes medievana lärare. Skolorna

uttrycker också att de är fångade mellan en vilja att göra mer och en skolvardag som inte är direkt anpassad för att driva mediepedagogiska och gränsöverskridande projekt.

### ***Seminarier, konferenser och nätverksträffar***

Filminstitutet var med och arrangerade seminarier om skolbio och mediepedagogik vid Göteborg Film Festival, BUFF – Barn- och ungdomsfilmfestivalen i Malmö och vid skolfilmsfestivalen Tjugos i Umeå samt närvarande under Novemberfredag, en seminariedag som inleder Novemberfestivalen. En nationell festival för barn och ungdomar. Sammanlagt har Filminstitutets arrangemang mött omkring 1000 lärare från hela Sverige.

### ***Filminstitutets import och distribution av film***

Inom ramen för uppdraget Film i skolan har Filminstitutet bedrivit en viss egen import av film samt genomfört övertag av filmkopior från andra filmdistributörer för att säkerställa en bred och varierad repertoar av film för skolbio. Även filmer lämpliga för filmklubbar och filmstudiorörelse har övertagits.

I december beslutade Filminstitutet att lägga ner verksamheten eftersom minskad efterfrågan inte längre berättigar en fullskalig distributionsresurs. Filminstitutet kommer under 2011 att arbeta för att säkerställa att annan aktör på marknaden tar över de mest intressanta titlarna så att de mindre biografer som ännu inte är digitaliserade har möjlighet att få tag i film för skolbio och filmklubbar. Särskilt prioriterat är de unika filmer för den yngsta publiken som distribueras i särskilda paket under namnet Knattebio. Och där verkar det redan vara löst genom att Folkets Bio tar över verksamheten.

Totalt har det funnits cirka 370 långfilmer samt ett stort antal kortfilmer i Svenska Filminstitutets distribution av biograffilmer.

### ***Satsning på klassiker***

Svenska Filminstitutet lanserade under året ett studiematerial i form av en dvd med filmklipp ur svenska och internationella filmklassiker kallad *Filmens första år - en resa genom stumfilmen 1895-1929*. Filmantologin distribueras gratis till skolor och innehåller klipp från fyrtio filmer från filmhistoriens första århundrade, fram till ljudfilmens genombrott. Det finns fördjupande och förklarande texter till alla klipp som går att ladda ner från nätet.

## **3.2 Antalet kommuner i vilka skolbio bedrivs samt en uppskattning av antalet besök på skolbiovisningarna**

### **Kommunala visningar av skolbio**

År	Totalt antal kommuner som bedriver skolbio	Antal kommuner med stöd från Filminstitutet	Antal kommuner utan stöd från Filminstitutet	Totalt antal besök på skolbio
2007-2008	176	52	124	468 763
2008-2009	161	53	108	452 815
2009-	163*	48*	115*	402 807*

2010*				
-------	--	--	--	--

\*Vid skrivande stund är det ett fåtal kommuner som inte svarat på enkäten men de är främst kommuner som inte redovisat statistik tidigare år.

Organiserad skolbioverksamhet bedrevs läsåret 2009–2010 i drygt 160 av Sveriges 290 kommuner. Det är i paritet med förra året men en liten minskning från tidigare år. Det skulle kunna förklaras med att kommuner som saknar skolbioverksamhet har blivit mindre benägna att satsa. Det är tydligt att det är de kommuner med minst omfattande verksamhet som har försvunnit ur statistiken. Det märks genom att de 50 mest aktiva kommunernas besöksandel har ökat i jämförelse med tidigare år.

Den stora förändringen ligger inte i antalet kommuner som bedriver skolbio utan i antalet elever som besöker skolbio. Det totala besöksantalet har fortsatt att minska under läsåret 2009-2010. Förutom att något färre kommuner bedriver organiserad skolbio kan en förklaring vara att elevunderlaget har minskat de senaste åren och att kommunerna anpassat sin verksamhet efter det ekonomiska läget. Troligen är dock den största anledningen att skolorna har fått allt bättre möjligheter att se film på skolan. Det innebär säkerligen att skolan minskar antalet besök på biograf eftersom det tar tid och resurser.

Allt tyder, trots allt, på att filmen är populärare än någonsin i skolorna. Skolbiostatistiken säger inte allt om arbetet med film i landets skolor. Filmen som pedagogiskt hjälpmedel är mer populär än någonsin. Det är väldigt svårt att mäta i vilken omfattning som lärare använder film i sitt klassrum eftersom det i stort sett måste göras genom att fråga varje enskild lärare. Branschen estimerar däremot att filmvisningar i svenska klassrum har ca 4 700 000 tittare varje år.

## 4. Främjande av distribution och visning av värdefull film

Målet är att stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film samt att bidra till att tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet säkerställs. Målet är vidare att bidra till att biografens roll som kulturell mötesplats upprätthålls och utvecklas i hela landet och att medverka till att antalet biobesök ökar.

Filminstitutet främjar distribution och visning av värdefull film genom stöd till lansering av importerad kvalitetsfilm, spridning av kort- och dokumentärfilm, filmfestivaler samt visningsorganisationer. I detta kapitel redovisas vilka insatser som gjorts för att uppnå dessa mål samt resultatet av dessa insatser.

### *Fördelade stöd*

#### **Stöd till visningsorganisationer**

	2008	2009	2010
Summa stöd	6 720 000	7 200 000	8 370 000
Antal organisationer	6	6	8

Det sammanlagda stödet till visningsorganisationer var väsentligt större 2010 än 2009. Det berodde på att tre projektstöd till två nya organisationer beviljades under året. Bland annat beviljades stöd till uppstart av en helt ny samarbetsorganisation för

kvalitetsfilmsbiografer med arbetsnamnet Biografernas sambandscentral. Projektstöden finansierades med återförda och icke-utnyttjade stödmedel.

Totalt fördelades 8,37 miljoner kr i stöd till visningsorganisationer. Bland de organisationer som fått stöd även tidigare år fick Folkets Hus och Parker och Sveriges Förenade Filmstudios ökat stöd. Fortsatt stöd fick också Folkets Bio, FilmCentrum, Våra Gårdar och Bygdegårdarna.

### Stöd till importerad kvalitetsfilm

	2008	2009	2010
Summa stöd	5 350 000	6 015 000	5 340 000
Antal årsbaserade	3	3	3
Antal titelstöd	19	16	18
Antal versioneringsstöd	1	4	2

Drygt 5,3 miljoner kr fördelades till lansering av importerad kvalitetsfilm 2010. Tre distributörer – Folkets Bio, Nonstop Entertainment och Atlantic Film – fick liksom tidigare årsbaserade stöd. Parallellt fördelades stöd till 18 enskilda titlar, vilket var något fler än året innan. Åtta av dessa filmer fick dock enbart minde stödbelopp för deltagande i Hela Sveriges Filmfest, ett projekt för spridning av kvalitetsfilm i hela landet. Versioneringsstöd, dvs. dubbningsstöd, beviljades till 2 utländska barnfilmer.

### Stöd till filmfestivaler

	2008	2009	2010
Summa stöd	2 545 000	3 580 000	3 480 000
Antal festivaler	9	12	10

Totalt fördelades nästan 3,5 miljoner kr till 11 filmfestivaler. Tre av de festivaler som fick stöd 2009 sökte inte stöd 2010 – Eksjö Animation Festival (genomförs bara vartannat år), IFEMA och Fantastic Film Festival. Istället tillkom en ny festival bland stödmottagarna – Norrköpings Filmfestival Flimmer.

### Stöd till spridning av kort- och dokumentärfilm

	2008	2009	2010
Summa stöd	1 368 000	1 600 000	1 681 000
Antal projekt	10	12	17

Under året fördelades drygt 1,6 miljoner kr till spridning av kort och dokumentärfilm. Totalt fick 17 projekt stöd. Detta var något fler än året innan. Folkets Bio och FilmCentrum fick större stödbelopp för projekt som täckte ett stort antal lanseringar av svensk kort- och dokumentärfilm under året. Stöd fördelades också till Stiftelsen Filmform, Dokument Press 26, JBOX/Cinemanía, Atmo Media Network, Stockholms filmfestival, Athenafilm och Doc Lounge.

### Utbudet på filmmarknaden

Antalet premiärsatta långfilmer på svenska biografer var färre 2010 än föregående två år. Framförallt har antalet amerikanska titlar minskat, medan de europeiska har ökat. Antalet svenska filmer ligger på samma nivå som 2008, men lägre än året innan. När det gäller filmer från övriga världen (ej USA och Europa) har en liten ökning skett sen förra året. Men ser man på utvecklingen under en längre period har det skett en minskning. För åren 2003-2008 hade i genomsnitt 18 långfilmstitlar från övriga världen premiär varje år. 2010 var det 13 titlar.

Med tanke på att den digitala tekniken som finns på allt fler biografer möjliggör enklare och billigare lanseringar är det något förvånande att antalet premiärsatta filmer har minskat totalt sett. Inte minst om man jämför med 2009, vilket var ett mycket bra år besöksmässigt. Normalt sett brukar antalet premiärer vara fler om det är ett dåligt år med få filmer som går bra. Ser man bara på SF Bios biografer har antalet premiärsatta titlar inte heller minskat, utan tvärtom ökat 2010.

### Premiärsatta långfilmer på biograf\*

	2008	2009	2010
Antal titlar totalt	235	236	222
Varav Sverige	35	40	35
Varav Europa	57	66	72
Varav USA	127	120	102
Varav Övr. världen	16	10	13

\*Med premiärsatta långfilmer avses här filmer med minst 10 öppna biografvisningar.

Att antalet filmer från Europa har ökat kan delvis bero på att det finns ett flertal stöd som svenska distributörer kan söka för att lansera europeisk film. Men en förklaring kan också vara att den europeiska produktionen rent kommersiellt har blivit starkare de senaste åren. Bland de europeiska filmerna som hade premiär 2010 finns inte bara arthousefilmer – vilka länge har dominerat den europeiska filmproduktionen – utan även renodlade genrefilmer, varav flera i 3D. Detta avspeglas också i att SF Bio har ökat antalet premiärsatta europeiska filmer.

En förklaring till att antalet filmer från övriga världen ökade något 2010 är att SF Bio genomförde ett samarbete med den nyetablerade distributören Prepal Media under året med visningar av två indiska filmer på Filmstaden Kista och Filmstaden Heron City i Stockholm samt Biopalatset i Göteborg. Men även flera av de etablerade kvalitetsdistributörerna har visat filmer från övriga världen på SF Bio 2010.

Ser man på publiken har dock SF Bio fortfarande en liten roll när det gäller de flesta av filmerna från övriga världen. Komplementsbiografer<sup>1</sup> spelar en fortsatt viktig roll för att dessa filmer ska nå en publik. Inte minst de komplementsbiografer som ingår i Folkets Bios kedja (vilka får del av stödet till visningsorganisationer) är ett betydelsefullt alternativ när det gäller denna typ av film.

Av de långfilmer som hade premiär 2010 var ett trettiotal barn- eller familjefilmer, varav 3 var svenska, 8 europeiska och 17 amerikanska. En enda av familjefilmerna var från övriga världen, mexikanska dramat *Till havet*. Därutöver hade 17 ungdomsfilmer biografpremiär under året, varav 5 var från Sverige, 4 från Europa och 8 från USA. Inte en enda av ungdomsfilmerna hade sitt ursprung i övriga världen. Bland årets mest hyllade barn-, familje- och ungdomsfilmer kan de svenska filmerna *Vem?*, *Sebbe*, *I rymden finns inga känslor* och *Tusen gånger starkare* nämnas.

Totalt premiärsattes 33 långfilmer som var regisserade av kvinnor 2010, samt ytterligare två långfilmer där kvinnor ingick i en blandad grupp av regissörer. Trots att det var relativt få filmer av kvinnor som lanserades, var det många av årets stora

<sup>1</sup> En komplementsbiograf är en biograf med minst 100 föreställningar per år där minst 30 procent av föreställningarna är av filmer från Europa (exkl Sverige) och övriga världen (exkl USA) med färre än 250 000 besökare (totalt per film).

kritikerfavoriter som hade kvinnlig regi. Till exempel gäller detta *Fish Tank*, *Miraklet i Lourdes*, *Hämnden*, *Svinalängorna* och *An Education*.

Liksom i biografönstret dominerar amerikanska filmer när det gäller dvd-lanseringar. Men antalet titlar är betydligt större i detta fönster, vilket även gäller för film från andra delar av världen. 2009 lanserades till exempel 40 titlar från övriga världen på dvd, att jämföra med 10 titlar på bio. Även om statistiken för 2010 ännu inte är komplett ser det ut att ha skett en minskning av antalet lanserade långfilmer på dvd sen 2008. Trots detta får filmutbudet på dvd sägas vara mycket brett, inte minst med tanke på att en dvd-utgåva ofta finns i handeln under en längre tid. Bredden är stor inte bara avseende filmernas ursprungsområde utan även vad gäller filmernas genrer och produktionsår. Utöver de filmer som finns tillgängliga via svenska dvd-distributörer har svenska konsumenter dessutom tillgång till i princip alla filmer som getts ut på dvd globalt sett via svenska eller utländska återförsäljare på nätet.

### Lanserade långfilmer på dvd\*

	2008	2009	2010**
Antal titlar totalt	943	726	581
Varav Sverige	115	102	56
Varav Europa	178	150	133
Varav USA	563	408	353
Varav Övr. världen	52	40	29

\*Med långfilmer avses här både långfilmer som tidigare visats på biograf, långfilmer som visats på tv samt långfilmer som lanserats först på dvd.

\*\*För 2010 är statistiken ännu inte komplett. Filmer som lanserades under december 2010 finns inte med.

I jämförelse med utbudet på dvd-marknaden är utbudet på svenska Internetbaserade filmtjänster mycket begränsat. Även om vi än så länge saknar statistik över detta fönster framgår det tydligt om man gör stickprov. I senaste Filmutredningen konstaterades att utbudet av svenska filmhistoriska klassiker var begränsat även på dvd. Men detta är ingenting jämfört med situationen på nätet. Av de 47 filmer som har belönats med Guldbagge för bästa film under åren 1964 till 2008 finns till exempel 70 % tillgängliga på köp-dvd idag. Samtidigt är bara 19 % av dessa filmer tillgängliga på någon av de större filmtjänsterna på nätet (SF Anytime, Film2home, Headweb, Voddler, CDON.COM eller Ameibo). Att se film på svenska datorer genom utländska filmtjänster på nätet är dessutom olagligt och tekniskt komplicerat i de flesta fall.

### Biografdistribution av importerad kvalitetsfilm

Av totalt 13 långfilmer från övriga världen lanserades 7 med stöd från Filminstitutet. Fyra av dem omfattades av Folkets Bios årsbaserade lanseringsstöd, en av dem av Nonstop Entertainments årsbaserade stöd och två av dem hade fått titelstöd. Samtidigt hade många av de europeiska filmerna på repertoaren lanseringsstöd från Filminstitutet. Folkets Bios projektstöd omfattade 10 europeiska titlar, Nonstops projektstöd 9 och Atlantics projektstöd 5. Därutöver fick 7 europeiska filmer titelstöd.

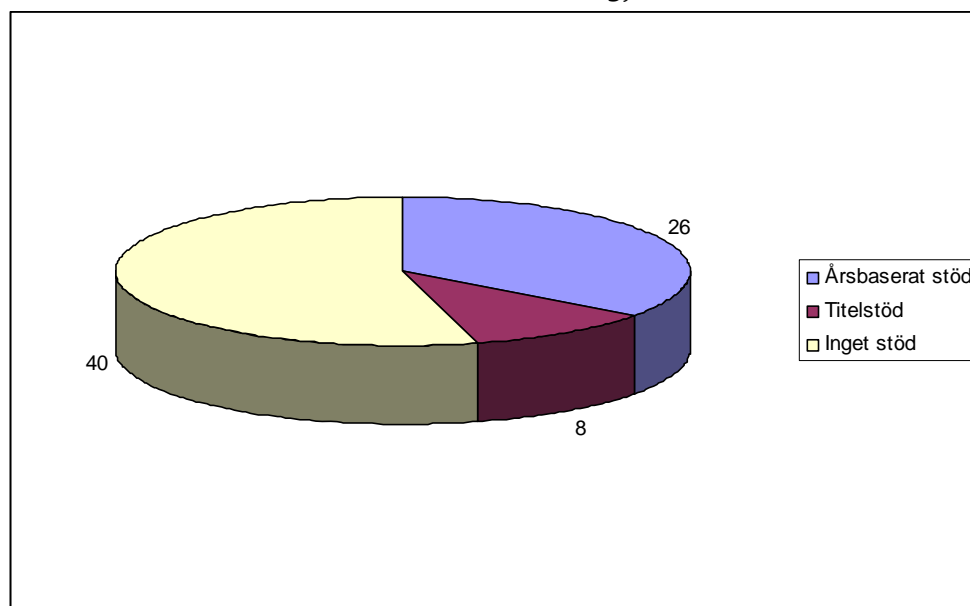
### Antal premiärsatta utländska långfilmer med lanseringsstöd\*

	2008	2009	2010
Antal stödda filmtitlar totalt	50	49	41
Varav Europa	36	34	30
Varav USA	5	8	4
Varav Övr. världen	9	7	7

\*Avser både filmer som omfattas av projektstödet och filmer som fått titelstöd.

Även om filmernas geografiska ursprung säger något om bredden i utbudet, säger det ingenting om filmernas kvalitet. Ett sätt att mäta kvalitet på är däremot vårt recensindex<sup>2</sup>. Av de utländska filmer som premiärsattes under året fick 74 ett recensindex på över 3,0. Nästan hälften av dessa filmer lanserades med stöd av Filminstitutet. Hade inte stödet funnits hade utbudet av kvalitetsfilmer sannolikt varit betydligt mindre. Av de stödda filmerna var det dock sju som hade ett lägre recensindex än 3,0 varav alla utom en omfattades av något av de tre årsbaserade stöden.

### Utländska filmer\* med recensindex över 3,0



\* Samproduktioner mellan Sverige och andra länder har inte räknats med här, oavsett vilket land som var huvudproduktionsland.

När det gäller filmer regisserade av kvinnor var Folkets Bio den överlägset största distributören, med 12 av 33 filmer. En stor del av dessa filmer lanserades också med stöd från Filminstitutet. Däremot var lanseringsstödet betydelse för utbudet av barn- och ungdomsfilm mindre. Många av barn- och ungdomsfilmerna lanserades utan stöd, och majoriteten av de filmer som lanserades med stöd riktade sig mot en renodlad vuxenpublik.

Mot bakgrund av att de årsbaserade lanseringsstöden i flera fall har gått till filmer som varken fått höga betyg eller bidragit till att bredda utbudet på annat sätt breddat utbud på annat sätt, skärpte Filminstitutet bedömningen av ansökningar om årsbaserade stöd inför 2011. Skärpningen innebar ett tydligare fokus på hur väl de sökande distributörernas planerade repertoarer uppfyllde stödets prioritering av filmer från ovanliga filmländer och språkområden, barn- och ungdomsfilmerna samt filmer regisserade av kvinnor.

<sup>2</sup> Recensindexbygger på ett genomsnitt från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten, Sydsvenskan, Metro, Aftonbladet, Expressen, Helsingborgs Dagblad, Uppsala Nya Tidning, Cinema, TV4 Nyhetsmorgon, SVT Morgon, moviezine.se, TT, Spektra och SR P4 Filmprojektet.



### **Visningsorganisationer och filmfestivaler**

Genom att upprätthålla en ideell struktur av distributörer, biografer och filmstudios bidrar de så kallade visningsorganisationerna till att kvalitetsfilmerna möter en publik också utanför de största städerna. Många av komplementsbioograferna är till exempel medlemmar i Folkets Bio eller Folkets Hus och Parker. Ett problem är dock att flera kommunala och privata komplementsbioografer inte omfattas av stödet till visningsorganisationer idag. En prioriterad fråga för Filminstitutet har därför varit att stimulera bildandet av större kedjor av komplementsbioografer där även kommunala och privata biografer ingår. Under 2010 fördelades stöd till en förstudie som nu bidragit till att en ny visningsorganisation, Föreningen Biografernas Sambandscentral, har bildats.

Ett annat problem är att komplementsbioografer saknas på många orter, även i vissa större städer. Utbudet varierar därmed kraftigt mellan olika orter, också mellan städer med jämförbar folkmängd. Här krävs mer omfattande insatser för att säkra ett brett och kvalitativt utbud långsiktigt. Under 2011 kommer Filminstitutet att genomföra samtal med kommuner och regioner kring den här frågan.

För spridningen av de filmer som fått import- och lanseringsstöd är också filmstudior och filmklubbar viktiga. Sveriges Förenade Filmstudior samordnar filmstudios på omkring 100 orter spridda över hela landet. Genom Filmcentrums institutionella dvd- och nätdistribution sprids kvalitetsfilmer också till skolor i hela landet.

Utöver de filmer som fått lanseringsstöd, samt andra kvalitetsfilmer som visas på biografrepertoaren, får den svenska publiken tillgång till ytterligare ett stort antal titlar tack vare de nationella filmfestivalerna. Som nämnts ovan stödde Filminstitutet 10 filmfestivaler under 2009. Dessa festivaler har alla sin profil och bidrar på olika sätt till att bredda utbudet.

Totalt visade de stödda festivalerna 591 långfilmer 2010, varav 431 saknade svensk biografdistribution. Därutöver visades över 700 kortfilmer. Filmernas geografiska ursprung framgår av tabellen nedan.

#### **Filmer visade vid filmfestivaler med stöd**

	<b>Antal</b>	<b>Andel i %</b>
Filmer totalt	1 326	100 %
Varav Sverige	455	34 %
Varav Norden	135	10 %
Varav Europa	374	28 %
Varav Nordamerika	150	11 %
Varav Sydamerika	39	3 %
Varav Asien	72	5 %
Varav Afrika	63	5 %
Varav Oceanien	38	3 %

Tre av festivalerna riktade sig i första hand mot barn och ungdom: BUFF, Novemberfestivalen och Tjugofem.

Trots att filmfestivalerna breddar utbudet med ett stort antal titlar, så är visningarna per titel få och i de flesta fall får inte filmerna någon vidare spridning i landet efter festivalen. För festivaler som lockar ett stort antal branschrepresentanter är det dock större chans att filmerna uppmärksammas och sprids även utanför festivalen. Mot

bakgrund av detta riktade Filminstitutet ett större fokus på festivalernas betydelse som mötesplatser för branschen inför fördelningen 2011, vilket medförde att stödet koncentrerades till de festivaler som är mest angelägna för distributörer, producenter, journalister och andra nyckelaktörer.

Liksom visningsorganisationerna bygger filmfestivalerna i regel på omfattande ideella insatser. I organisationer utan vinstkrav är möjligheterna att visa ett brett utbud av film större än i kommersiella bolag. Samtidigt möjliggör den ideella basen ett ökat inflytande från medborgarna, vilket kan bidra till ett ökat intresse för film och en starkare ställning för filmen i samhället. Men den ideella formen gör också dessa verksamheter svaga. Ett ökat statligt stöd efterfrågas inte minst från många av filmfestivalerna.

### ***Distribution av kvalitetsfilm i övriga visningsfönster***

När det gäller de stöd till distribution och visning av kvalitetsfilm som Filminstitutet fördelar, har fokus hittills legat främst på biografönstret. Från distributörshåll har dock önskemål om ytterligare stöd till distribution via nätet och på dvd framförts. Mot bakgrund av detta öppnade vi i slutet av 2010 en del av stödet till lansering av importerad kvalitetsfilm för film i andra visningsformer än biografen. Den nya delen av stödet fördelas till distributörer för lansering på DVD/nätet av enskilda barn- och ungdomsfilmerna som inte har premiärsatts på den svenska biografrepertoaren. Den första ansökningsomgången med de nya reglerna avslutas i februari 2011.

Stödet till spridning av kort- och dokumentärfilm har sedan flera år användes till distribution på nätet och dvd. Under 2010 fick t ex Folkets Bio stöd till dvd-lanseringar av uppmärksammade dokumentärfilmerna som *Ångrarna*, *När jag blir stor*, *Familia*, *Fotografen från Riga*, *Blood Calls You*, *Your Mind is Bigger than all the Supermarkets in the World* och *Blybarnen*. Folkets Bio fick också stöd för dvd-lanseringar av kortfilmerna *Fröken Märkvärdig och karriären* och *Molly Monster* samt tredje volymen av *Svensk Kortfilm*, vilken innehöll filmer av bland andra Ruben Östlund, Alexandra Dahlström och Jonas Odell. FilmCentrum fick samtidigt stöd för institutionell distribution av de flesta av dessa filmer.

Stockholms Filmfestival fick för tredje året i rad stöd för att tillgängliggöra de nominerade kortfilmerna till 1 km-film för streaming på festivalens hemsida. Utöver vinnarfilmen *Återfödelsen* ingick bland annat Karsan Kaders Irakskildring *Bekas* i paketet.

En utmaning framöver är att se till att svensk kort- och dokumentärfilm tillgängliggörs på nätbaserade filmtjänster. Liksom när det gäller svenska klassiker är närvaron närmast obefintlig på dessa sajter idag, trots att en dvd-version ofta har tagits fram av filmerna. Om detta beror på filmägarna eller på nättjänsterna är något som bör undersökas vidare.

## **5. Stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk**

Målet med stödet är att bidra till att film görs mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Film för barn och ungdomar ska prioriteras. Filminstitutet ska

föra en kontinuerlig dialog med filmdistributörer och berörda organisationer för att så många som möjligt ska kunna ta del av svensk film.

### 5.1 Vilka insatser som gjorts för att uppnå målet samt resultatet av dessa

Under året fördelades omkring 1,5 miljoner kr i stöd till film för syntolkning och textning. Stödmedlen var jämnt fördelade mellan textnings och syntolkningsprojekt.

#### Stödbelopp (kr) totalt

	2008	2009	2010
Fördelat stöd	1 631 325	1 636 910	1 498 102
Varav textningar	56 %	51 %	50 %
Varav syntolkningar	44 %	49 %	50 %

### 5.2 Antalet och den geografiska spridningen av svenska filmer som syntolkats respektive gjorts i en textad version

#### Antalet stödda filmer/visningar, olika medier

		2008	2009	2010
Syntolkningar	Bio	90	114	101
	Dvd	6	8	4
Textade filmer	Bio	11	12	14
	Dvd	100	48	29

Totalt beviljades stöd till ca 100 syntolkade filmvisningar på biograf (ca 70 av dessa visningar var planerade att genomföras under 2010, ca 30 av visningarna planerades till 2011.) Stöd beviljades även till fyra syntolkade dvd-utgåvor.

Stöd beviljades också till textning av 14 svenska filmer för visning på biograf, för 1-4 textade filmkopior per film. Stöd till textning på dvd gavs till 29 svenska filmer vilket är en betydligt lägre siffra än tidigare år. Det betyder dock inte att Filminstitutet har gjort annorlunda prioriteringar 2010 än tidigare år, utan att det totala antalet ansökningar om dvd-textningar minskat kraftigt.

#### *Syntolkad film på biograf*

Under 2010 genomfördes 69 syntolkade filmvisningar på biograf. Det sammanlagda antalet synskadade besökare på dessa visningar var 872. (Motsvarande siffra 2009: 1 070).

#### Antal syntolkade filmvisningar per län

Län	Antal visningar 2009	Antal visningar 2010
Blekinge län	0	1
Dalarnas län	0	0
Gotlands län	0	0
Gävleborgs län	0	3
Hallands län	0	0
Jämtlands län	0	0
Jönköpings län	1	0
Kalmar län	1	3
Kronobergs län	6	5
Norrbottens län	0	0
Skåne län	4	3

Stockholms län	10	10
Södermanlands län	0	0
Uppsala län	2	4
Värmlands län	0	0
Västerbottens län	0	8
Västernorrlands län	3	6
Västmanlands län	14	13
Västra Götalands län	11	9
Örebro län	5	4
Östergötlands län	3	0
Summa	60	67

Det totala antalet genomförda syntolkade filmvisningar är lägre än det antal man ursprungligen beviljades stöd för. Både antalet genomförda visningar och den geografiska spridningen av dessa påverkas i hög grad av att syntolkade filmvisningar, med några undantag, bedrivs av ideella krafter och därmed är sårbar. I vissa regioner saknas eldsjälarna och därför bedrivs inte heller någon syntolkad filmverksamhet där. För att stärka det regionala och lokala arbetet med syntolkade filmvisningar och på sikt öka både antalet visningar och den totala publiken, beviljades Synskadades Riksförbund under 2010 ett ekonomiskt stöd från Filminstitutet för att genomföra en kurs för syntolkningsarrangörer. Kursen genomförs i mars 2011.

### ***Syntolkad film på dvd***

Som nämns ovan beviljades stöd till fyra syntolkade dvd-utgåvor av svensk film under året. Detta är ett betydligt lägre resultat än föregående år, något som delvis kan förklaras med att vissa dvd-distributörer inte prioriterar att ge ut svensk film med syntolkning, trots att Filminstitutets stöd fullfinansierar framställningen av syntolkade ljudspår.

Syntolkningarna finns på de ordinarie dvd-utgåvorna och är därmed tillgängliga för synskadade i hela landet. Statistik över hur många synskadade som nyttjar de syntolkade dvd-utgåvorna saknas dock.

### ***Textad film på biograf***

Fram till 2009 var trenden att det blev allt svårare för textade svenska filmer att få plats på biografrepertoaren i de större svenska städerna och att därmed nå den största delen av den döva och hörselskadade publiken. Våren 2009 tog Svenska Filminstitutet initiativ till en kontinuerlig dialog mellan filmdistributörer, biografägare och intresseorganisationer för döva och hörselskadade. Här formulerades en gemensam ambition att förbättra situationen vad gäller programsättning av och information om visningar av textad svensk film, så att den får möjlighet att nå så många som möjligt i sin målgrupp. Detta samarbete fortsatte under 2010. Det mest konkreta resultatet av arbetet är att programsättningen av textad svensk film förbättrats, så att de textade filmerna i mycket högre grad än tidigare visas i de största svenska städerna. Fortfarande skulle dock visningarna av de textade filmerna kunna nå en större publik. Detta är en viktig utmaning, inte bara ur ett tillgänglighetsperspektiv, utan också för att det ska vara ekonomiskt försvarbart för filmdistributörer och biografier att fortsätta att visa textade svenska filmer i de större städerna.

Totalt hade 13 textade svenska filmer premiär under 2010. De textade filmkopiorna sågs av 18 640 personer. (Motsvarande siffra för 2009 var 19 038 besökare.)

Tidigare år har den geografiska spridningen av de textade svenska filmerna redovisats per län. Eftersom det bedrivits ett aktivt arbete under 2010 att programsätta textade svenska filmkopior i de största svenska städerna är det mer relevant att beskriva den geografiska spridningen utifrån hur många av de textade svenska filmerna som visats i de 20 största orterna.

#### **Textade svenska filmer visade i de 20 största orterna**

<b>Ort</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
Borås	0	0
Gävle	0	9
Göteborg	4	12
Eskilstuna	0	0
Halmstad	0	0
Helsingborg	1	11
Jönköping	1	8
Karlstad	1	7
Linköping	3	9
Lund	1	9
Malmö	3	11
Norrköping	2	7
Södertälje	0	0
Stockholm	10	12
Täby	0	0
Umeå	4	7
Uppsala	10	12
Västerås	5	8
Växjö	0	7
Örebro	9	11

Här ser man en slående förbättring vad gäller tillgänglighet till svensk film för den hörselskadade och döva publiken. I de flesta av de 20 största orterna har antalet visade svenska filmer med svensk text ökat, i många fall kraftigt. Det är dock anmärkningsvärt att den sammanlagda publiksiffran för de textade visningarna är i princip identisk med 2009 års siffror, trots den ökade tillgängligheten. Detta pekar på att det fortfarande finns problem när det gäller att nå ut med information om visningarna till målgrupperna bland döva och hörselskadade

#### ***Textad film på dvd***

Som nämnts ovan har antalet ansökningar om stöd till textning av svensk film på dvd minskat. Trots detta var de flesta nya svenska långfilmer som gavs ut på dvd under året svensktextade. Förklaringen till det fortsatt positiva resultatet är att många svenska filmer idag släpps textade på dvd, utan att distributören sökt stöd för textningen hos Filminstitutet.

#### ***Barn- och ungdomsperspektiv***

I fördelningen av stödet prioriteras barn- och ungdomsfilm. Utfallet är dock beroende av det totala utbudet av film för barn och ungdom, samt vilka filmer de sökande prioriterar.

Av de totalt 14 svenska långfilmer som fick stöd för textning på biograf var två barn- och ungdomsfilm. Detta är en siffra som väl speglar det totala utbudet av bredare barn- och ungdomsfilm.

Av de totalt 67 genomförda syntolkade filmvisningarna på biograf under 2010 var sju barn- och ungdomsfilm. Att antalet syntolkade filmvisningar för barn och ungdom fortsatt är lågt har delvis en praktisk förklaring. Den mottagarutrustning som används på visningarna är anpassad för vuxna och upplevs som tung och svåränvänd av de yngre barnen, vilket försvårar genomförandet av syntolkade visningar för en barnpublik.

Två av de fyra dvd-filmer som fått stöd för syntolkning under året var barn- och ungdomsfilm. Här har de sökande själva gjort ett aktivt val att prioritera filmer för den målgruppen.

### ***Tillgänglighet och digitalbio***

Under året fördelade Filminstitutet stöd till ett projekt för att utreda de tekniska förutsättningarna för en förbättrad tillgänglighet när de svenska biograferna går över till digital visningsteknik. Projektet har genererat värdefull kunskap, vad gäller förutsättningarna både för textade och syntolkade visningar på digitala biografer. En viktig fråga kvarstår att besvara, nämligen vilken teknisk lösning som ska användas för överföring av syntolkade ljudspår, från den digitala projektorn till den synskadade publiken i biografialongen. De lösningar som hittills presenterats har alla både för- och nackdelar när det gäller användarvänlighet, pris och driftssäkerhet. Denna fråga avser Filminstitutet att utreda vidare under 2011.

## **6. Arkiv, dokumentation, Cinemateket m.m.**

### **6.1 Filmarkivet**

#### ***Depositioner och förvärv***

Filmarkivet vid Svenska Filminstitutet samlar in och bevarar visningskopior av alla filmer som visats på biograf i Sverige (eller som underställts granskning av censuren med avseende på biografvisning), samt original- och bevarandematerial till svenskproducerad biografiffilm som möjliggör framställandet av nya visningskopior i originalformat. Under 2010 inkom material till 637 filmer, varav 437 tidigare saknats i samlingarna. Det totala antalet material (kopior, negativ, mastrar etc.) som under året inkom uppgick till 1 105. I siffrorna ingår material som arkivet framställt i samband med restaureringar, avtalsenliga leveranser av säkerhetsmaterial, löpande depositioner av visningskopior som gått ur distribution, större depositioner av original- och bevarandematerial samt visningskopior där det deponerande bolaget kvarstår som rättighetsinnehavare. Det totala antalet titlar i samlingarna uppgick vid årets slut till 22 136, och det totala antalet material till 50 078. Observera att siffrorna (också i tabellerna nedan) endast gäller förvärv som registrerats och katalogiserats under året.

Antalet inkomna filmer och material under 2010 visar en ökning jämfört med året dessförinnan, vilket framför allt beror på att material som inkommit under tidigare år registrerats och katalogiserats under 2010. Antalet leveranser av säkerhetsmaterial till filmer som erhållit produktions- eller PRS-stöd från Filminstitutet är också högre 2010 än för föregående år, både vad gäller antalet titlar och antalet material som levererats

på filmbas, vilket beror på att material till äldre film också lämnades in under året, material som tidigare legat kvar på filmlaboratorier. Däremot har antalet säkerhetsmaterial som levererats på digitala band minskat (vilket framför allt gäller kort- och dokumentärfilm som aldrig förelegat på filmbas), vilket beror på att färre filmer fått stöd det senaste året.

Tillsammans med Filminstitutets IT-avdelning, och med noggrann bevakning av undersökningar och forskning som görs på området, inleddes i december 2010 ett projekt att digitalisera de svenska filmer som endast föreligger i bandformat. Denna åtgärd utförs inte bara för att underlätta det långsiktiga bevarandet av dessa filmer, utan också för att förvärva nödvändig erfarenhet att ta hand om framtidens filmer som enbart kommer att distribueras som digitala biografkopior i filformat.

### Filmarkivets förvärv och innehav

	2008	2009	2010
Antal leveranser av säkerhetsmaterial, titlar	120	134	178
Antal förvärv i samband med restaureringar, titlar	46	41	23
Övriga depositioner, titlar	562	403	436
Totalt antal förvärvade titlar	728	478	637
varav tidigare saknats	380	288	437
Antal förvärvade material	1 146	804	1 105
Antal förvärvade visningskopior	532	274	518
Totalt innehav	2008	2009	2010
Antal titlar per 31/12	21 411	21 699	22 136
Antal material per 31/12	48 169	48 973	50 078

### Tillgängliggörande och samarbete med forskarsamhället och Kungliga biblioteket

359 visningar av filmer ur arkivets samlingar ägde rum på Cinemateket i Stockholm, Göteborg och Malmö, vilket innebar en minskning med 40 % jämfört med föregående år. Minskningen beror delvis på att det totala antalet cinematekvisningar var lägre, eftersom verksamheten i Stockholm låg nere under januari och februari. Inom ramen för Cinematekets visningar presenterades nyrestaurerade kopior av *Pensionat paradiset* (1937) och *Polis Paulus' Påskasmäll* (1925) under Göteborg filmfestival. I maj presenterades den nya kopian av den digitalt restaurerade *Värmlänningarna* (1957) på Cinemateket i Stockholm, i närvaro av flera av de medverkande ur filmen. Vidare presenterades också nyrestaurerade kopior av bl. a. *Synnöve Solbakken* (1919), *Klostret i Sendomir* (1920), *Gunnar Hedes saga* (1923), *Flickan i frack* (1926) och *Beröringen* (1971) på Cinemateket under året.

Antalet visningar av filmer ur samlingarna på utländska arkiv, cinematek och museer anslutna till den internationella filmarkivfederationen FIAF minskade visserligen något under 2010 (se nedan, under rubriken *Internationellt samarbete och utbyte*) men är nu fler till antalet än visningarna av arkivets filmer på Cinemateket. Rättighetsinnehavare nyttjade arkivets material för framställande av nytt analogt och digitalt visningsmaterial vid 128 tillfällen under 2010, vilket är en viss minskning jämfört med föregående år.

Att antalet kontrollkörningar av material ur samlingarna som utfördes av arkivets medarbetare var fortsatt högt under 2010 beror framför allt på förberedelsearbete inför det tillgängliggörande av arkivets samlingar via Internet som kommer att lanseras på [www.filmarkivet.se](http://www.filmarkivet.se) i februari 2011.

Material ur samlingarna ställs till forskningens förfogande främst genom samarbetet med Kungliga biblioteket (KB). Antalet filmer som Filminstitutet kostnadsfritt tillhandahåller för forskning via digitalisering och tillgängliggörande på KB närmast fördubblades under 2010 jämfört med föregående år, vilket kan tyda på att det införlivande av dåvarande Statens ljud- och bildarkiv i KB som genomfördes under 2009 nu fallit på plats. Antalet bandningar av arkivets material på KB är dock ett något missvisande mått på hur ofta arkivets material via KB gjorts tillgängligt för forskning, då en och samma bandning (också från föregående år) kan nyttjas av forskare vid ett flertal tillfällen utan att det syns i de aktuella siffrorna.

Filmvetenskapliga institutionen vid Stockholms Universitet beställde under 2009 fram 109 filmer från arkivet för visning i Filmhuset (inkluderar såväl grund- som fortsättnings- och forskarnivå), vilket är i paritet med närmast föregående år. I sammanhanget kan nämnas att de avgiftsfria forskarvisningar som Filminstitutet erbjuder överhuvudtaget inte utnyttjades av Filmvetenskapliga institutionen under 2010.

Företrädare för filmarkivet föreläste kring arkivfrågor på Filmvetenskapliga institutionens internationella masterprogram.

Filminstitutet har på en rad arkivområden initierat samarbeten med KB i enlighet med de förslag som lades fram i 2009 års filmutredning.

Filmarkivet ansvarade också för urvalet av excerpter och kortfilmer från stumfilmsepokern som ingick i dvd-antologin *Filmens första år*, som från augusti 2010 finns tillgänglig som läromedel via AV-centralen.

### Filmarkivets nyttjande

	2008	2009	2010
Antal visningar av arkivets filmer på Cinemateket i Sthlm	357	412	241
Antal visningar av arkivets filmer på Cinemateket i G + M	218	191	118
Antal visningar på andra FIAF-arkiv	455	481	369
Antal filmer som har beställts av Stockholms Universitet	182	125	109
Antal filmer som har beställts för bandning av SLBA/KB	82	29	54
Antal material som har beställts av rättighetsinnehavare	136	152	128
Antal material som har beställts av arkivets personal	254	375	381
Antal övriga visningar av filmer på biograf i Filmhuset	180	107	59
Antal visningar på externa biografier i Sverige	82	52	54
Antal visningar på utländska biografier (exkl. FIAF)	115	72	61
Antal filmer som har digitaliserats för filmarkivet.se	-	-	206
<b>Totalt nyttjande</b>	<b>2 061</b>	<b>1 996</b>	<b>1 780</b>



### **Mängden omkopierad nitratfilm samt antalet restaurerade svenska färgfilmer**

12 kort- och dokumentärfilmer producerade på cellulosanitrat mellan åren 1905 och 1940 restaurerades och omkopierades under året, bland annat *Med Stig Wesslén i Lapplandsfjällen* (1940) och Sven A:son Berglunds unika ljudinspelningar i Tyskland (1922), som hörde till de första lyckade försöken att optiskt registrera ljud på 35 mm filmbas. Den sammanlagda mängden omkopierad film på nitratbas uppgick under året till lite drygt 5 000 meter, att jämföras med det uppsatta målet om 10 000 meter. Förklaringen beror i huvudsak på att arkivets budget för laboratoriearbeten drogs ned med 40% jämfört med 2009, vilket också förklarar nedgången i det totala antalet restaurerade filmer jämfört med närmast föregående år.

Inom ramen för arbetet med att restaurera svensk långfilm producerad på färgnegativ under åren 1952-79 fortsatte det mycket komplicerade arbetet med att digitalt restaurera *Herr Arnes penningar* (1954), som påvisat skador som inte går att åtgärda medelst fotokemiska tillvägagångssätt.

Under året färdigställdes restaureringen av den tidigare förlorade långfilmen *Karusellen* (1923), som ansågs helt förlorad till dess att filmarkivet Gosfilmofond i Moskva återfann material i sina samlingar, material som förvärvades av Filminstitutet 2009. Bland övriga restaurerings- och omkopieringsarbeten under året kan nämnas Bjørnstjerne Bjørnson-filmatiseringarna *Synnöve Solbakken* (1919) och *Ett farligt frieri* (1919) till vilka nya kopior togs fram från befintliga negativ under året; kopior som sedan användes som utgångsmaterial för Norsk Filminstitutts dvd-utgåvor. Under 2010 restaurerades också kortfilmen *Finurliga Fridolf* (1929), en av de första svenska filmerna med synkront ljud som ursprungligen förelåg på stenkaka.

Oavsett om restaurerings- och omkopieringsarbete sker helt på fotokemisk väg eller via digitala mellansteg framställs alltid – i enlighet med internationell arkivstandard – nytt bevarande- och visningsmaterial på filmbas för att garantera filmens långsiktiga bevarande samt möjligheten att återskapa den ursprungliga visningssituationen. Omkopierings- och restaureringsarbetet bör intensifieras de närmast kommande åren, då såväl extern laboratoriekompetens som råfilmsproduktion drastiskt kommer att minska och avsevärt att fördyras.

### **Filmarkivets restaureringar**

	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
Antal kortfilmer på nitratfilmsbas	24	17	12
Antal långfilmer på färgfilmsbas	5	3	2
Antal övriga filmer	20	21	9
Totalt antal restaurerade titlar	46	41	23
Antal framställda visningskopior	40	37	23
Antal framställda referensmaterial	56	43	33
<b>Totalt antal framställda material</b>	<b>96</b>	<b>80</b>	<b>53</b>
<b>Totalt antal framställda akter/rullar</b>	<b>240</b>	<b>231</b>	<b>125</b>

### **Internationellt utbyte och samarbete**

369 visningar av arkivets filmer ägde under året rum på 24 utländska arkiv, cinematek och museer anslutna till den internationella filmarkivfederationen FIAF, vilket är en viss minskning jämfört med 2009 års rekordartat höga nivå. Samlingarna vid Filmarkivet var i fokus för årets upplaga av den årligt återkommande arkivfestivalen Jornada do cinema silencioso i São Paulo i augusti, arrangerad av Cinemateca

Brasileira, då 27 svenska och för vårt arkiv unika utländska stumfilmer visades, och företrädare från arkivet deltog i paneldebatter och seminarier. Under festivalen arrangerades också en fotoutställning med digitala kopior ur den stora samling glasnegativ som restaurerats av Filminstitutets bildarkiv. En större retrospektiv av filmer med Ingrid Bergman visades på EYE Film Instituut Nederland i Amsterdam i juli, där ett flertal långfilmer och unika kort- och dokumentärfilmer lånats in från arkivet. Den nyrestaurerade *Gunnar Hedes saga* (1923) visades under London Film Festival i november, den likaledes nyrestaurerade kopian av *Karusellen* (1923) vid Le giornate del cinema muto i Pordenone i oktober, och *Beröringen* (1971) och *Iris och löjtnantshjärta* (1946) vid Il cinema ritrovato i Bologna i juli; vid samtliga tillfällen med presentationer av företrädare från arkivet. Kopior ur arkivets samlingar visades också vid retrospektiven under Internationale Filmfestspiele i Berlin i februari, vid The San Francisco Film Festival i juli, och vid Bonner Sommerkino i augusti. Antal visningar av arkivets filmer på utländska festivaler och biografer vid sidan av FIAF fortsatte dock att minska, eftersom allt färre biografer har den utrustning som krävs för att uppfylla arkivets utlåningsvillkor.

Under 2010 framställde arkivet nya kopior av svenska klassiker som förvärvades av Cinémathèque Royale i Bryssel, Filmoteca de Catalunya i Barcelona, Museum of Modern Art i New York, Cinematheque Ontario i Toronto och Kvikmyndasafn Íslands i Reykjavik. Unikt material till utländsk film ur arkivets samlingar lånades under året ut till Cinémathèque française i Paris och Filmoteca Española i Madrid för restaurering. Filminstitutets arkiv fortsatte under 2010 arbetet med att expediera textade kopior av svenska filmer som ingår i Svenska Institutets filmpool till festivaler och cinematek runt om i världen. Denna uppgift har utförts utan att resurser omfördelats från Svenska Institutet, vilket inneburit ett ökat tryck på befintliga resurser inom Filminstitutet. Det framstår dock tydligt att det finns samordningsfördelar med denna ordning, vilka bl.a. blev märkbara i samband med den manifestation av svensk film som ägde rum på Lincoln Center i New York i april, då kopior ur såväl arkivets samlingar som ur Svenska Institutets filmpool visades, tillsammans med ny svensk film som tillhandahölls av Filminstitutets utlandsavdelning. Företrädare för arkivet deltog aktivt i debatter och seminarier vid FIAF-kongressen i Oslo i maj, vid den europeiska arkivfederationen ACE:s årsmöte i Bologna i juli, vid det nordiska arkivmötet i Helsingfors i november och vid det EU-seminarium i Madrid om behovet av och bristen på arkivutbildning, som arrangerades i juni under det spanska ordförandeskapet.

## 6.2 Cinemateket

Cinematekets uppgift är att hålla filmhistorien levande genom biografvisningar av äldre film och samtida utländska filmer som inte fått svensk distribution. Filmerna som visas kommer ur Filminstitutets samlingar samt från utländska arkiv och från enskilda distributörer och rättighetsinnehavare. Visningarna riktas till allmänheten och äger rum i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Under hösten 2009 inledde Filminstitutet en nysatsning på Cinemateket. Omprioriteringar gjordes inom budgeten, en ny form och ett nytt tilltal togs fram, arbetssätt förändrades och programmet fick en ny utformning och inramning. Den 1 mars 2010 hade Cinemateket en nyinviigning i Filmhuset. Anledningen till satsningen var nedgående besöksiffror och det snabbt föränderliga medie- och teknikmiljøet som har förändrat filmutbudet och publikens vanor under åren. Cinemateket hade tidigare en särställning genom möjligheten att visa äldre film. Idag ser medielandskapet annorlunda ut och publiken har tillgång till en stor del av

filmutbudet på dvd, nätet, festivaler, kulturinstitut etc. Cinemateket ständiga utmaning är att möta den konkurrensen och att locka publiken till biograferna. Att visa kvalitetsfilm på stor duk räcker inte alltid idag.

Sedan nystarten den 1 mars har Cinemateket öppnat upp sig och erbjuder mer än bara filmvisningar, arbetat mer med marknadsföring, nått en ny och större publik och tagit plats bland de nya medier som finns. Fokus har legat på huvudverksamheten i Stockholm. Under hösten 2010 och inför våren 2011 satsas även en del på verksamheterna i Göteborg och Malmö.

En stor satsning och publikframgång har varit samtalsserien "Actors Studio" på Cinemateket. En gång i månaden bjuder Cinemateket in en svensk eller internationell filmgäst för en lång intervju i Filmhuset, med stor plats för publikfrågor. I anslutning till intervjun visas filmer som är knutna till den aktuella gästen. Serien startade i april 2010 och första gäst var den franska skådespelerskan Catherine Deneuve. Samtalet sålde slut och många besökare kom och såg hennes filmer. Samtalsserien arrangeras i samarbete med Dramatiska institutet.

Torsdagskvällar har sedan nystarten särskilt vigts åt samtal och debatt kring film, ur olika aspekter. Kvällarna är riktade till alla filmintresserade: cineaster, filmskapare och forskare. Och kvällarna pekar alltid mot de filmer och serie Cinemateket visar.

En nyhet inför hösten 2010 var "Unga Cinemateket". Varje söndagseftermiddag visar Cinemateket nu film för barn i åldern 7-12 år, och deras medföljande vuxna. Gamla och nya filmer visas, liksom svenska och utländska. Visningarna har fått ett väldigt positivt bemötande och exempel på höjdpunkter har varit Buster Keatons *Kanonfotografen* med levande musik till och *E.T. the Extra-Terrestrial* i 70 mm. Under höstlovet visades lagom läskiga filmer varje dag.

Som vanligt visas mycket svensk film. Bland annat lyftes skådespelerskan och regissören Mai Zetterling fram. Ett urval av hennes filmer visades, filmer som inte finns tillgängliga annars, och serien inleddes med ett seminarium om hennes arbete.

För att lyfta fram den svenska filmhistorien på ett nytt sätt har Cinemateket inlett en serie som kallas "100 svenska filmer du måste se!", som omfattar filmer som var nydanande, påverkade sin samtid, blev hett debatterade, är bortglömda guldkorn eller kort och gott mästerverk. Många av dem finns inte utgivna på dvd och kan bara ses på Cinemateket. Fyra filmer väljs ut varje månad.

Cinemateket firade också filmfotografen Gunnar Fischer som fyllde 100 år i höstas, med ett samtal och en serie filmer.

En stor publiksuccé under hösten 2010 var Buster Keaton-serien. Stumfilmerna visades alla med levande musik och fick höga publiksiffror. Det är tydligt att det finns ett stort intresse för sådana upplevelser. Stumfilm med levande musik kan inte ses på så många fler ställen än på Cinemateket.

Under 2010 ägnades retrospektiver åt regissörer som Henri-Georges Clouzot, Stanley Kubrick, Claire Denis, Buster Keaton, Miklos Jancso, Mai Zetterling, Marcel Carné, Michael Powell, Akira Kurosawa, Hou Hsiao-hsien, Tony Gatlif, Jacques Tati, Claude Chabrol och Xavier Beauvois. Namnen visar på bredden programmet, med filmer från hela världen, nya och äldre och med olika innehåll och teman.

Andra teman har varit Francoise Sagan, ”Förseglade läppar” (unika visningar av restaurerade filmer från 1920-talet), Ennio Morricone, Shanghai, Fotbollsfilm, Tennessee Williams, nedläggningen av den svenska censuren, jullovsmatinéer, avgångsfilm från Dramatiska institutet och Filmhögskolan.

Som vanligt har Cinemateket, för att nå nya målgrupper, samarbetat med institutioner, organisationer och festivaler som Franska Institutet, Stiftelsen Filmform, Goethe-Institutet, Göteborg International Film Festival, Filmvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet, Senioruniversitetet, Italienska kulturinstitutet, Dramatiska institutet, Filmhögskolan, Dramaten, Sveriges Radio, Smart Senior, Östasiatiska museet, Nordiska Museet, Filmtidskriften Flm och Fotbollsmagasinet Offside.

### **Besök**

Under 2010 har Cinemateket totalt ökat både besökssiffror och intäkter, och nått ut till nya publikgrupper, genom ett nytt tilltal och olika samarbeten. Inför nystarten den 1 mars 2010 hade Cinemateket stängt under januari och februari. Trots detta ligger besöksantalen ändå betydligt högre än tidigare år. Då fokus under våren 2010 låg på verksamheten i Stockholm fick Göteborg och Malmö stå lite i bakgrunden, vilket också syns i besökssiffrorna. Under våren i Göteborg och Malmö låg besökssiffrorna rätt lågt, vilket drar ner årets totala resultat. Men vi satsade en hel del på verksamheterna i Göteborg och Malmö under hösten 2010, och då gick siffrorna upp igen, framför allt i Göteborg där besökarna ökade markant jämfört med tidigare år. Inför 2011 ser det mycket lovande ut.

### **Cinematekets totala antal besök under året**

	2008	2009	2010**
Antal sålda medlemskort	5 855	-*	6508*
Antal besökare	44 105	36 634	34637
Antal visningar	883	853	651
Antal besökare/visning	50	43	51

### **Besök- och medlemsstatistik per stad**

<b>Stockholm</b>			
	2008	2009	2010**
Antal sålda medlemskort	3 743	-*	4600*
Antal besökare	31 576	23 958	24627
Antal visningar	625	594	430
Antal besökare/visning	50	40	55
<b>Göteborg</b>			
	2008	2009	2010
Antal sålda medlemskort	1 115	-*	1248
Antal besökare	6 920	7450	6247
Antal visningar	147	144	130
Antal besökare/visning	47	52	48
<b>Malmö</b>			

	2008	2009	2010
Antal sålda medlemskort	997	-*	660
Antal besökare	5 609	5226	3763
Antal visningar	111	115	91
Antal besökare/visning	50	45	38

\* På grund av tekniska problem med kassasystemet saknas dessvärre korrekta siffror för medlemsantalet under 2009, och lite in på 2010.

\*\* Under januari och februari 2010 höll Cinemateket i Stockholm stängt, vilket berör knappt en fjärdedel av årets vanliga visningar.

### 6.3 Biblioteket

#### *Bibliotekets och bildarkivets nyttjande*

Biblioteket	2008	2009	2010
Registrerade besök	22215	25878	27160
Virtuella besök (via www)*	18913	20308	19485
<b>Totalt antal besök</b>	<b>41128</b>	<b>46186</b>	<b>46645</b>
<i>Lån ur Filminstitutets samlingar</i>			
Hemlån	19241	21834	27244
Läsesalslån	1327	652	609
Fjärrlån (inkl. omlån)	1065	1257	1364
<b>Totalt antal lån</b>	<b>21633</b>	<b>23743</b>	<b>29217</b>
<i>Lån ur SUB:s samlingar</i>			
Hemlån	6120	5921	6701
Fjärrlån (inkl. omlån)	63	86	27
<i>SUB totalt</i>	<i>6183</i>	<i>6007</i>	<i>6728</i>
<b>Sammanlagt antal lån</b>	<b>27816</b>	<b>29750</b>	<b>35945</b>
<i>Bild- och affischarkivet</i>			
	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
Utlån av affischer	218	87	110
Antal bildbeställningar	1381	1347	1639
<b>Totalt antal beställningar</b>	<b>1599</b>	<b>1434</b>	<b>1749</b>

\* "Virtuella besök" är antal inloggningar i katalogsystemet från externa IP-adresser.

#### *Biblioteket och bildarkivet – uppdrag, åtgärder, resultat och nyttjande*

Svenska Filminstitutets bibliotek, Sveriges enda specialbibliotek för filmlitteratur, är ett samverkansbibliotek och uppfyller KB:s krav på tillgänglighet och service – det vill säga betjänar svensk forskning, är tillgängligt för allmänheten, och erbjuder fjärrlån. Därutöver är Bibliotekets uppdrag att bevara material av film- och kulturhistoriskt intresse och att tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet. Biblioteket och bildarkivet är – tillsammans med Filmarkivet – mottagare av s.k. säkerhetsmaterial. Producenter som erhåller produktionsstöd från Sfi förbinder sig att till biblioteket/bildarkivet leverera: inspelningsmanus, dialoglista, musiklista, för- och eftertexter, PR-material, affischer och affischoriginal, stillbilder samt kopia av filmen på DVD. Materialet arkiveras och görs tillgängligt för forskning.

Användningen av biblioteket och samlingarna fortsätter att öka alltsedan flytten 2005 till nya ändamålsenliga och lättillgängliga lokaler där stora delar av boksamlingen

exponeras på öppna hyllor. Under 2010 har Filmhusets foajé byggts om och fått en mer välkomnande karaktär, vilket avspeglas i den ökade användningen av biblioteket. Sedan april 2010 finns biblioteket också representerat i sociala medier genom en uppskattad Facebooksida. På Facebook har en hel del mer udda objekt ur samlingarna kunnat exponeras. I egenskap av specialbibliotek tillgängliggör biblioteket material även till låntagare utanför Stockholm. 2010 förmedlades 1364 fjärrlån till andra bibliotek i Sverige.

Den stora ökningen av antalet hemlån förklaras delvis av en fortsatt hög användning av DVD-samlingen, men också av implementeringen av en s.k. virtuell bibliotekskarta som underlättar för låntagarna att hitta rätt i biblioteket.

Under året har material ur samlingarna lånats ut till bl.a. Deutsche Kinemathek för den omfattande utställningen Ingmar Bergman – Von Lüge und Wahrheit, som visats i Los Angeles, och som under 2011 visas i Berlin.

Forskning på samlingarna har resulterat i ett flertal publikationer, t.ex. *A history of Swedish experimental film culture : from early animation to video art* av Lars Gustaf Andersson, John Sundholm och Astrid Söderbergh Widding samt Christopher Natzens avhandling *The coming of sound film in Sweden 1928-1932 : new and old technologies*. Flera gästforskare har nyttjat biblioteket under året. Bl.a. Laura Horak från University of California som forskar på Mauritz Stiller och Greta Garbo ur ett queerperspektiv.

Bland intressanta nyförvärv bör Mauritz Stillers originalmanus till filmen *Herr Arnes pengar* från 1919 nämnas. Manusets innehåller Stillers handskrivna anteckningar har donerats till biblioteket av Steven Stiller, sonson till Mauritz Stillers bror.

### **Bild- och affischarkiv**

Bild- och affischarkivet samlar in, bevarar och tillgängliggör stillbilder och filmaffischer från svensk och utländsk film.

2010 tog bildarkivet initiativet till en utställning med bakombilder från Ingmar Bergmans *En passion*. Bilderna, som inte visats tidigare, ställdes ut under Bergmanveckan på Fårö. Arkivet har också haft ett nära samarbete med Deutsche Kinemathek som beställt över 300 bilder till utställningen Ingmar Bergman – Von Lüge und Wahrheit.

För att öka tillgängligheten har arkivet under året fortsatt digitalisera filmaffischer. Större delen av det svenska affischbeståndet i storlek 70x100 cm är nu skannat i en kvalitet som möjliggör tryck med gott resultat i skala 1:1. Arkivet har också påbörjat restaurering av affischer som idag är i för dåligt skick för att hanteras, bland annat i syfte att också dessa ska digitaliseras.

Det faktum att många affischer finns digitaliserade har hållit ner antalet externa utlån – användarna beställer i allt högre utsträckning en fil som de själva låter skriva ut. Men affischsamlingen används desto mer internt, t.ex. av Cinemateket som också är en stor bildbeställare.

Som vanligt har samlingarna också använts i ett flertal DVD-projekt, böcker, artiklar och avhandlingar under året. Bland dessa användare finns Journal of Film Preservation, Lincoln Center i New York och Hälsinge akademi.

### **Svensk Filmdatabas**

I Svensk Filmdatabas registreras uppgifter om all film som visas på biograf i Sverige samt svenska TV-filmer. Databasen är också beståndskatalog för bibliotekets och bildarkivets samlingar av dokumentationsmaterial (tillgängligt i databasens interna gränssnitt).

Under 2010 har webbversionen av Svensk Filmdatabas fått en mer framträdande position på sfi.se genom ett s.k. webblager, med möjlighet att navigera direkt till databasen från samtliga sidor på Sfi:s webbplats. Svensk Filmdatabas hade 2010 drygt två miljoner unika besök. Databasens interna version, som är tillgänglig i biblioteket, har under året berikats med en funktion för visning av digitala objekt för att öka tillgängligheten till det digitala materialet. Drygt 1000 objekt – manus, textlistor, PR-material m.m. – finns f.n. tillgängliga för läsning.

## **7. Grängesberg**

Filmarkivet i Grängesberg ska i dialog med forskarsamhället och kulturlivet samt efter samråd med Kungl. Biblioteket samla in, vårda, bevara och tillgängliggöra icke fiktiv film som upptagits på filmbas men inte är avsedd för biografvisning. Under 2010 ska filmarkivet i Grängesberg prioritera hembygdsfilmer, industrifilmer och föreningsfilmer

### **7.1 Vilka insatser som har gjorts för att uppnå målet samt resultatet av dessa**

Sedan 2005 tar Filmarkivet inte längre emot filmsamlingar med privat innehåll per automatik. Efter samråd med forskare mottas dock äldre filmsamlingar (1930-tal, 40-tal och 50-tal) som donation, filmsamlingar som sträcker sig över lång tid i samma familj/släkt och med innehåll av allmänt och kulturhistoriskt intresse. Filmarkivet kontaktas inför ev. deposition/donation.

En början till ett samarbete har inletts med Västra Götalandsregionen rörande ett filmarvsprojekt som påbörjats där, Västra Götalandsregionen omfattar 49 kommuner.

Arkivets filmtvätt har byggts om och miljöanpassats, numer används en ny vattenbaserad och miljövänlig tvättvätska.

Under året har arkivlokaler för långtidsförvaring iordningställt i anslutning till de arbetslokaler som arkivet bedriver sin verksamhet i.

Förutom den fasta personalstyrkan på 8 personer, 1 deltid och 7 heltider, fick Filmarkivet accessmedel motsvarande 7 tjänster fram till och med sista mars 2010, därefter erbjöds de som gått på accessmedel projektanställningar fram till och med den 31 oktober 2010. Personaltätheten möjliggjorde skiftgång vid scanning under våren 2010.

### **7.2 Antalet depositioner och förvärv samt omfattning av arkivets nyttjande**

Antalet inkomna filmsamlingar är det lägsta sedan starten 2003. Arkivets resurser har framförallt riktats mot att ta hand om de filmsamlingar som redan finns på arkivet. Mindre resurser har riktats mot ett aktivt insamlande.

### Fördelning av antalet inkomna filmsamlingar med avseende på kategori:

	2008	2009	2010
Privatpersoner	1331	63	70
Hembygdsföreningar	17	11	11
Museer/arkiv	13	9	13
Företag	8	15	5
Religiösa samfund	4	4	2
Föreningar/ Folkbildningsorganisationer	13	10	12
Offentliga inst. (kommuner, Länsstyrelser etc.)	19	11	8
<b>Totalt antal filmsamlingar</b>	<b>249</b>	<b>123</b>	<b>121</b>

Påpekas bör när det gäller inlämnade filmer från privatpersoner 2010 att bakom siffran 70 döljer sig en stor bredd, det är alltså inte enbart filmer av familjekaraktär, här kan finnas exempelvis filmer av företagskaraktär likväl som av föreningskaraktär. Filmarkivet har under året även mottagit kompletteringar till tidigare inlämnade filmsamlingar.

Bland större filmsamlingar som inkommit kan nämnas IOGT-NTO Riksförbundet, Volvo Car Corp. Olofström, Holmen Paper AB, Arbetarrörelsens Arkiv i Skåne, Pingst – fria församlingarna i samverkan och Sjöfartsmuseet Göteborg.

Under 2010 mottog Filmarkivet 121 filmsamlingar som donation eller deposition. De flesta filmerna är på formaten 8 och 16 mm.

	2008	2009	2010
Totalt antal filmsamlingar*	279	123	121
Totalt antal meter	250 000	140 000	135 000
Varav 16 mm	41 %	43,4 %	44 %
Varav 9,5 mm	1 %	2,10 %	2 %
Varav 8 mm	58 %	49,60 %	52 %
Varav 35 mm		4,9 %	2 %

\* Flera samlingar innehåller filmer på flera olika format, t ex både 8 och 16 mm. Dessa har i sammanställningen nedan bokförts som en samling 8 mm och en samling 16 mm.

En filmsamling kan innehålla allt från en enstaka film till 1 000 filmer.

### **Allmänhetens och forskarsamhällets nyttjande av arkivet**

I april 2010 beslöt regeringen att Filmarkivet skulle byta huvudman från SFI till Kungliga biblioteket (KB). Från och med 1 januari 2011 kommer Filmarkivet att lyda under KB, avdelningen för Audiovisuella medier.

Filmarkivet mottog även under 2010 enskilda besökare och grupper, dels i samband med överlämnande av film och dels i samband med rena studiebesök, bland större grupper kan nämnas SPF Avesta och projektet Bergskraft.

Öppet hus i samband med Arkivens dag var välbesökt, filmer med lokal anknytning visades.



Filmarkivet har genomfört externa visningar av lokalhistorisk film.

Under våren 2010 hade arkivet en arkivstudent från Uppsala universitet som förlagt sin praktik till arkivet, studenten skrev sin magisteruppsats om en filmsamling vilken förvaras på arkivet.

Fjärrlån och forskarförfrågningar har ombesörjts av forskarexpeditionen vid KB:s audiovisuella medier.

Filmarkivet deltog i Göteborgs filmfestival och visade gamla filmer från Göteborg under temat Göteborgsepoker.

Filmarkivet har under året scannat en stor del av de filmer som kommer att tillgängliggöras på internetsajten Filmarkivet.se. sajten kommer att lanseras under första kvartalet år 2011.

## 8. Utland

Målet är att Filminstitutet ska medverka till att svensk film når en större publik internationellt.

### 8.1 Vilka åtgärder som har vidtagits för att uppnå målet samt resultatet av dessa

Svenska Filminstitutet spelar en viktig roll när det gäller att få ny svensk film visad på betydelsefulla filmfestivaler som Berlin, Cannes och Toronto, liksom för att se till att andra större och mindre festivaler världen över kan presentera ny svensk film. Filminstitutet anordnar även filmveckor, fokus på ny svensk film i samband med stora filmfestivaler och andra evenemang kring den svenska filmen. Verksamheten syftar dels till att öka det internationella intresset för svensk film, dels till att underlätta och stödja exporten av svensk film till den internationella marknaden.

#### *Festivaler*

Under 2010 visades svensk spelfilm på 196 filmfestivaler runt världen. Svensk dokumentärfilm visades på 117 festivaler och svensk kortfilm på ca 275 festivaler. De allra flesta av dessa visningar var ett resultat av arbetet på Svenska Filminstitutets utlandsavdelning, som under året arbetade aktivt med ca 40 långfilmer, 28 dokumentärfilmer och 40 kortfilmer. Utöver dessa titlar har ett 70-tal äldre filmer skickats till specialvisningar och retrospektiver på internationella filmfestivaler.

Basen för arbetet är kontinuerlig information om ny svensk film, utlandsavdelningens internationella nätverk samt personliga möten och aktivt arbete på plats på festivaler och marknader. Filminstitutet står som avsändare som en kvalitativ garant in mot detta nätverk. Fokus ligger på de viktiga festivalerna där konkurrensen är som hårdast. Det är mycket viktigt att finnas på plats där även om man ett visst år till exempel inte har en film i tävlan.

#### *Långfilm*

Under 2010 vann svenska långfilmer priser på världens i särklass viktigaste filmfestivaler. I Berlin belönades Babak Najafis *Sebbe* med priset för festivalens bästa debutfilm, i Cannes vann Ola Simonsson och Johannes Stjärne Nilssons *Sound of Noise* två priser i sektionen Semaine de la Critique, i Venedig fick Pernilla Augusts *Svinalängorna* publikens pris i sektionen Settimana della Critica och på Asiens

ledande filmfestival i sydkoreanska Pusan tilldelades Lisa Langseths *Till det som är vackert* priset för bästa film i sektionen Flash Forward. Samtliga av dessa mycket uppmärksammade prisvinnare är debutanter i långfilmssammanhang.

På filmfestivalen i Toronto, som inte har någon tävlingssektion, var den svenska representationen god. Tre svenska långfilmer visades i programmet: Hannes Holms *Himlen är oskyldigt blå*, Kristian Petris *Ond tro* och Daniél Espinosas *Snabba cash*. Den svenska långfilm som visades på flest internationella festivaler under året var *Metropia* (2009) av Tarik Saleh (41 festivaler), följd av *Sebbe* (27) och *Sound of Noise* (24). *Sebbe* var dessutom den film som vann flest internationella priser (14 stycken).

De nya svenska långfilmer som såldes till flest antal länder under året var *Snabba cash* och *Sound of Noise*, som idag är klara för biografrelease i 28 respektive 24 länder. Även Millennium-trilogin fortsatte att säljas till ytterligare länder under 2010. Idag är de tre filmerna baserade på Stieg Larssons böcker den största exportframgången i svensk filmhistoria.

Totalt slöts över 100 avtal om försäljning av rättigheterna till sammanlagt tio nya svenska filmer, där vart och ett av avtalen avser kommersiell lansering i ett specifikt land. Flera av filmerna har naturligtvis sålts till samma länder, varav de största marknaderna är Tyskland och Benelux. Avtalen för rättighetsförsäljning av spelfilm gäller så gott som uteslutande "all rights", det vill säga rättigheter för biografvisning såväl som för andra visningsfönster som tv, dvd och vod (video on demand).

#### Försäljning av rättigheter för ny svensk film till utlandet 2010\*

Titel	Antal länder som filmen sålts till
Snabba cash	28
Sound of Noise	24
Miss Kicki	15
Svinalängorna	11
Underbar och älskad av alla	10
Isolerad	9
I rymden finns inga känslor	6
Klara	4
Farsan	3
Sebbe	2

\* Siffrorna baseras på de rapporter som Svenska Filminstitutets utlandsavdelning fått från de respektive filmernas försäljningsbolag. Redovisningen exkluderar Millennium-trilogin, då merparten av den internationella rättighetsförsäljningen av dessa filmer skedde 2009.

#### Dokumentärfilm

Även svensk dokumentärfilm vann tunga internationella priser under 2010. På filmfestivalen i Cannes tilldelades *Micky badar* av Frida Kempff och Camilla Skagerström juryns pris för bästa kortfilm och på tjeckiska Karlovy Vary Film Festival vann *Familia* av Mikael Wiström och Alberto Herskovits priset för bästa dokumentärfilm. Dessutom belönades Markus Lindeens *Ångrarna* med det prestigefulla Prix Europa för årets bästa tv-dokumentär.

Vid den för dokumentärfilmen viktiga festivalen IDFA – International Documentary Film Festival i Amsterdam – var hela nio svenska filmer uttagna, och på

filmfestivalen i Cannes fick Stig Björkmans Bergmandokumentär ...*men filmen är min älskarinna* sin världspremiär.

De svenska dokumentärfilmer som såldes till flest antal länder under året var 2009 års titlar *Videocracy*, som totalt har sålts till 30 länder, och *Bananas*, som sålts till 12 länder. Filminstitutets utlandsavdelning får generellt ytterst lite information om exporten av svensk dokumentärfilm, främst på grund av att visningsrättigheter ofta säljs till utländska tv-bolag på ett tidigt stadium av produktionen och därmed ses som en del av filmens finansiering.

### **Kortfilm**

Sverige hör idag till de världsledande länderna inom kortfilmen. Vid filmfestivalen i Berlin 2010 var Sverige representerat med hela tre kortfilmer av totalt 25 i huvudtävlingen Berlinale Shorts: Jonas Odells *Tussilago*, Joanna Rytels *Unplay* och Ruben Östlunds *Händelse vid bank*. Den sistnämnda gick vinnande ur tävlingen och belönades med Guldbjörnen för bästa kortfilm.

Patrik Eklunds *I stället för abrakadabra* Oscarsnominerades 2010, och i slutet av året hamnade samma regissörs nästa film *Slitage* på Oscarsakademins så kallade shortlist inför nomineringarna (en lista bestående av tio filmer) tillsammans med ytterligare en svensk film, Lisa James-Larssons *Små barn, stora ord*. Hösten 2010 hade Filminstitutets utlandsavdelning arrangerat biovisningar av svenska kortfilmer på Laemmle Theatres i Los Angeles med målsättningen att få filmerna anmälningsbara till Oscars.

*Fröken Märkvärdig och karriären* av Joanna Rubin Dranger, *Tord och Tord* av Nicki Lindroth von Bahr och *Höstmannen* av Jonas Selberg Augustsén är andra kortfilmer som uppmärksammats stort och vunnit tunga festivalpriser under 2010. Jesper Klevenås *Ett tyst barn* visades i sektionen Quinzaine des Réalisateurs i Cannes. *Slitage*, *Händelse vid bank*, *Tussilago* och *Födelsedag* av Jenifer Malmqvist tillhör 2010 års mest efterfrågade svenska kortfilmer.

Retrospektiver har under året gjorts på bland annat Patrik Eklunds, Mårten Nilssons samt Ola Simonsson och Johannes Stjärne Nilssons kortfilmer. En rad svenska kortfilmsfokus anordnades 2010, varav de största på animationsfestivalerna Anima i Bryssel och Cinanima i Portugal samt Filmets kortfilmsfestival i Spanien.

### **Stöd till export och lansering**

Svenska Filminstitutet ansvarar inte för utlandsförsäljning av svensk film men har som en av sina uppgifter att stödja de försäljningsinsatser som sker på viktiga festivaler, till exempel genom annonsering i branschpress, arrangerande av mottagningar med fokus på svensk film och genom att koordinera den svenska delen av de gemensamma nordiska kontoren vid festivalerna i Berlin och Cannes. Filminstitutet ger också i viss mån resebidrag till regissörer så att de kan finnas på plats internationellt och representera sina filmer.

Medverkan och marknadsföring vid en viktig festival är mycket betydelsefull för filmernas försäljning. För att stärka uppmärksamheten på plats fördelar Svenska Filminstitutet, sedan 2006 med medel inom ramen för filmavtalet, ett internationellt lanseringsstöd till producenter och säljbolag vars filmer blivit uttagna till någon av de viktigaste festivalerna. Stödet bygger på ett så kallat matching fund-system, där

Filminstitutet och filmens produktionsbolag tar 50 procent var av kostnaderna, och avser att genom ett ekonomiskt incitament ytterligare förstärka lanseringsinsatserna.

Under 2010 fördelades 18 internationella lanseringsstöd för svensk spelfilm till ett sammanlagt belopp av ca 1 454 000 kr. Med matching fund-principen innebär det att minst 2 908 000 kr tillförts marknadsföringen av svensk film. Stödet ökar tveklöst filmernas synlighet och säljbolagens satsningar.

Sedan 2006 har Filminstitutet även ett lanseringsstöd för kort- och dokumentärfilm. Dessa filmer har som regel svag ekonomi och att då ställa kravet på matchande medel skulle inte vara meningsfullt. Kravet på att filmerna ska ha blivit uttagna på en för genren viktig festival kvarstår dock. Under året delades 31 lanseringsstöd ut till svenska dokumentärer till ett sammanlagt belopp på ca 1 014 000 kr, medan 29 lanseringsstöd tilldelades svenska kortfilmer motsvarande en summa på ca 907 000 kr.

Resultatet av insatserna för att sälja svensk film är svåra att bedöma då den statistik som finns tillgänglig är bristfällig. Svenska Filminstitutet försöker på olika sätt åtgärda detta. De senaste åren har viss utveckling skett, då enstaka produktions- och försäljningsbolag valt att samarbeta med Svenska Filminstitutets utlandsavdelning genom att dela med sig av sin försäljningsstatistik.

### ***Svenska filmveckor och fokus***

Sedan 2008 har utlandsenheten vikt en heltidstjänst åt att anordna svenska filmveckor och fokus på utvalda platser i världen. Evenemangen är ett viktigt led i enhetens arbete med att hjälpa svensk film att nå internationell distribution och att öka uppmärksamheten för svensk film generellt. Filmveckorna och fokusen anordnas företrädesvis i samarbete med befintliga festivaler eller kulturinstitutioner, och platserna där evenemangen ska arrangeras väljs ut i nära dialog med de bolag som säljer svensk film internationellt.

Under 2010 anordnades två evenemang i New York. Först ut var ett samarbete med anrika Film Society of Lincoln Center som visade en utförlig serie svensk film från 1913 och framåt. Sammanlagt visades 41 långfilmer, varav 8 helt nya titlar, samt ett kortfilmsprogram bestående av sju titlar från 2007 – 2009. Filmserien visades under perioden 16 april till 4 maj och sågs av sammanlagt av 8.214 personer. Projektet utfördes i samarbete med Svenska Institutet som visade en Bergmaninstallation i Film Societys foajé och bidrog med finansiering samt Sveriges generalkonsulat i New York och svenska ambassaden i Washington som ställde upp med en mottagning och ekonomiskt stöd. Vid sidan av filmvisningarna deltog en grupp av Filminstitutet influgna producenter och regissörer i två master classes med Michael Barker (Sony Pictures Classics) och Ira Deutschmann (Emerging Pictures, tidigare på Fine Line Features). De svenska filmerna deltog även i ett par publika panelsamtal kring ny svensk film samt presenterade sina filmer vid visningarna på Lincoln Center.

Nästa New York-evenemang ägde rum 21 – 24 juli i samarbete med Rooftop Films. En lång fiktionfilm (*Apan* av Jesper Ganslandt), en lång dokumentärfilm (*Hälsningar från skogen* av Mikel Cee Karlsson) samt en kortfilmserie om sex filmer visades på udda platser (två hustak samt en park) i Brooklyn och Queens. Varje visning föregicks av en spelning av den svenska artisten Sophie Rimheden. Syftet var att nå en annan kompletterande publik i relation till den som såg filmerna på Lincoln Center.

Även Durban Film Festival i Sydafrika stod som värd för ett svenskt filmfokus. Fem nya svenska långfilmer och fem Bergmanfilmer visades. Den svenska satsningen i Durban kan ses som en fortsättning på det samarbete som under flera år pågått mellan Svenska Filminstitutet och National Film and Video Foundation i Sydafrika. Under dessa år har det anordnats utbyten av filmveckor och filmrelaterade seminarier mellan Sverige och Sydafrika.

De filmveckor och fokus som utlandsenheten arrangerar syftar till att ge konkreta resultat för stunden, men minst lika viktigt är att se till den uppmärksamhetskapande och nätverksbyggande funktion som evenemangen har. I en miljö som är koncentrerad på ett helt annat sätt än marknaderna i till exempel Cannes, Berlin och på American Film Market, kan försäljningsbolagen presentera sina filmer och ha möten utan att konkurrera med filmer och bolag från andra större filmländer.

### **Internationellt och nordiskt samarbete**

Det internationella och nordiska samarbetet skedde under 2010, liksom tidigare år, till största delen inom ramen för European Film Promotion (EFP) och Scandinavian Films. Basen för samarbetet inom Scandinavian Films är de gemensamma plattformarna i Cannes (Scandinavian Terrace) och Berlin (på European Film Market). Under 2010 anordnade Scandinavian Films även särskilda aktiviteter på bland annat Toronto International Film Festival och på dokumentärfilmfestivalen IDFA. Man samarbetade också kring en gemensam nordisk monter och en nordisk marknadsvisning på marknaden i Clermont-Ferrand.

Under World Expo 2010 i Shanghai arrangerade Scandinavian Films en gemensam satsning på nordisk barnfilm på uppdrag av Nordiska ministerrådet och i samarbete med Shanghai International Film Festival. Utöver visningar av 13 nya barn- och ungdomsfilmerna deltog en grupp utvalda nordiska producenter i ett samproduktionsforum på Shanghaifestivalens marknad.

På europeisk nivå har Filminstitutet bland annat deltagit i EFP:s satsning Producers on the Move vid festivalen i Cannes, där Lizette Jonjic från Migma Film utsågs till Sveriges representant. På filmfestivalen i Karlovy Vary presenterades Håkon Lius *Miss Kicki* inom ramen för Variety Critics' Choice, arrangerat av EFP. Skådespelaren Alicia Vikander åkte med EFP:s europeiska delegation till Pusan International Film Festival i Sydkorea för att representera Lisa Langseths debutfilm *Till det som är vackert*.

### **Antalet svenska filmer som deltagit vid centrala festivaler**

#### **Långfilm**

		2008	2009	2010
Berlin	Huvudtävlan	-	1	-
	Sidosektioner	3	6	1
	Marknad	7	9	8
Cannes	Huvudtävlan	-	-	-
	Sidosektioner	1	-	2
	Marknad	9	9	9
Venedig *	Huvudtävlan	-	-	-
	Sidosektioner	-	4	1
Toronto **	Huvudsektioner	2	2	3

\* I Venedig finns ingen marknad.

\*\* I Toronto finns ingen huvudtävlan.

### Dokumentärfilm

		2008	2009	2010
IDFA, Amsterdam	Tävlan	3	5	2
	Sidosektioner	5	4	7

### Kortfilm

Clermont-Ferrand i Frankrike räknas som den främsta festivalen på kortfilmssidan och svensk film har där varit representerad i huvudtävlan de fem senaste åren. Bland långfilmfestivalerna räknas kortfilmssektionerna i Cannes och Berlin som de mest prestigefyllda.

		2008	2009	2010
Clermont-Ferrand	Huvudtävlan	2	3	2
	Sidosektioner	2	9	1
Berlin	Huvudtävlan	1	1	3
	Sidosektioner	2	2	-
Cannes	Huvudtävlan	-	-	-
	Sidosektioner	1	2	1

## 9. Övriga mål och återrapporteringsuppdrag

### 9.1 Filminstitutets medverkan i det regionala tillväxtarbetet

Under 2010 har Filminstitutet framförallt fokuserat på arbetet med den Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som tagits fram av Kulturdepartementet och Näringsdepartementet. Filminstitutet ser positivt på arbetet med handlingsplanen då det stärker samverkan mellan Filminstitutet och näringspolitiken. Detta kan ge värdefulla resultat på lång sikt, inte minst när det gäller att långsiktigt stödja utvecklingen av den svenska filmbranschen.

Filminstitutets medverkan i det regionala tillväxtarbetet har under en längre tid skett i samarbete med flera andra myndigheter på nationell nivå (Kulturrådet, Riksantikvarieämbete, Riksarkivet och Tillväxtverket).

Filminstitutet har också bidragit till regionalt tillväxtarbete i arbetet med kärnverksamheterna. Ett uppdrag under året var att redovisa och kommentera Filminstitutets medverkan i det regionala tillväxtarbetet med utgångspunkten i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete.

#### ***Innovation och förnyelse:***

##### ***1. Innovativa miljöer***

Genom stöd till de 19 regionala resurscentrum för film som finns spridda över hela landet, har Filminstitutet bidragit till viktiga noder för regional tillväxt inom filmområdet. Även filmfestivalerna har stor betydelse för kulturlivet i många av städerna och utgör innovativa mötesplatser för filmare, producenter och publik. Filminstitutet deltar aktivt med arrangemang under flera av festivalerna samt bidrar i flera fall ekonomiskt.

För att innovativa miljöer ska uppstå i produktionsledet är det viktigt att bolagen kan lokalisera sig där de bästa förutsättningarna finns. Till skillnad från många andra offentliga finansiärer ställer inte Filminstitutet några krav på var produktionen ska äga rum vid fördelning av produktionsstöd. Detta bidrar till rörelsefrihet för producenterna och möjliggör att nya kreativa kluster kan uppstå samtidigt som befintliga produktionsmiljöer kan utvecklas vidare.

## ***2. Entreprenörer inom filmen***

Inom filmens område finns ett stort antal entreprenörer av varierande storlek. Filminstitutet ger stöd till såväl produktionsbolag som distributörer och biografägare. Då den svenska marknaden är liten är det viktigt för produktionsbolagen – vilka Filminstitutet har identifierat som de mest centrala entreprenörerna inom filmen – att svensk film också når utanför nationsgränserna. Filminstitutet arbetar aktivt för att öka exporten av svensk film, både med ekonomiska stöd och andra insatser.

Ett annat problem är att många av produktionsbolagen är mycket små och har en väldigt låg produktionsfrekvens. Detta leder också till att många svenska filmer når en liten publik, vilket hämmar branschens utveckling såväl kulturellt som ekonomiskt. En prioriterad fråga för Filminstitutet är därför att långsiktigt bidra till en mindre fragmenterad bransch med fler större bolag.

Filminstitutet har också sett behovet av att förmå fler kvinnor att skapa och producera film. Fler kvinnor bakom kameran kan bidra till att stärka branschen, inte minst då en stor del av publiken utgörs av kvinnor. Dels arbetar Filminstitutet med ett riktat stöd för att uppmuntra unga kvinnor som vill syssla med film i nära samarbete med de regionala resurscentrumen, dels genomförs en studie i samarbete med Filmvetenskapliga institutionen, vid Stockholms universitet. Syftet är att på lång sikt öka unga kvinnors intresse för att göra film. Filminstitutet verkar också för att skapa en bättre jämvikt mellan könen när det gäller de filmer som får produktionsstöd samt genom dialogen med de regionala resurscentrumen som fångar upp unga talanger.

## ***Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud***

Många unga vill arbeta inom film och det finns en uppsjö av olika utbildningar på filmområdet. Arbetsmarknaden är dock begränsad och konkurrensen om jobben är hård. En hög kvalitet på utbildningarna är av största vikt för att studenterna ska kunna hävda sig på arbetsmarknaden.

Filminstitutet har en väl utvecklad organisation för att samla in och analysera statistik på filmområdet. Omvärldsanalyser genomförs regelbundet och rapporter inom olika områden tas fram. Detta material är inte bara av stor betydelse för Filminstitutets eget utvecklingsarbete, utan också för branschen.

Filminstitutets arkiv och bibliotek utgör en viktig service gentemot utbildningar i filmvetenskap och konstnärliga filmskolor. Det nya Cinemateket bidrar också till att filmstudenter och andra filmintresserade får möjlighet att se de bästa filmerna från filmhistorien, och att möta inspirerande filmpersonligheter i Actors Studio. Genom arbetet med Film i skolan bidrar Filminstitutet också till att barn och ungdomar får lära sig att både analysera, uppleva och själva göra film i ett tidigt stadium.

## ***Tillgänglighet***

Utvecklingen av informationssamhället påverkar kraftigt hur film distribueras och konsumeras. Film på nätet och filmdistribution till biograf via satellit och kabel gör att aktuella filmer mycket snabbare kan distribueras även till mindre orter. Samtidigt som

tillgängligheten av film ökar med en förenklad distribution finns det också problem med illegal nedladdning av film. Den illegala nedladdningen medför förlorade inkomster för branschens aktörer. Digitaliseringen kan också bli ett hot mot mindre biografer ute i landet som inte har resurser att ställa om sin verksamhet till den digitala tekniken. Det kan innebära att flera biografer på mindre orter måste stänga då de inte får tillgång till 35mm-kopior.

Filminstitutet arbetar kontinuerligt för att upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet, både genom ekonomiskt stöd och kompetensutvecklande insatser. Filminstitutet bevakar också att aktuell film finns tillgänglig för biografer även på små orter. Samtidigt bevakar Filminstitutet utvecklingen av legala filmtjänster på nätet. För vissa typer av film ges också stöd till distributörer för lanseringar på dvd och nätet.

### ***Strategiskt gränsöverskridande samarbete***

Filmen är ett område som alltmer trotsar regions och nationsgränser. Det är vanligt att filmer har samproducenter i flera länder och att de även spelas in och post-produceras på olika håll. Filmproduktion är i hög grad beroende av en bred finansiering där såväl stöd från tv-bolag, privata aktörer och offentligt kapital bidrar. Filminstitutet bidrar också ekonomiskt och är en sammanhållande länk mellan den lokala, regionala, nationella och internationella nivån.

Filminstitutet ingår i flera nätverk, både internationellt och inom Sverige. För det regionala arbetet är Filminstitutets främsta verktyg det nätverk som finns kring de regionala resurscentrumen. Internationellt ingår Filminstitutet i flera nätverk, vilka beskrivits i kapitel 1. Filminstitutet skapar också möten mellan svensk och utländsk filmbransch, t.ex. genom filmveckor i strategiskt viktiga länder.

Filminstitutet har i grunden en nära koppling till filmbranschen i och med filmavtalets konstruktion. Ett samspel mellan det statliga kulturstödet och branschen har präglat Filminstitutets verksamhet sedan starten. Det är positivt att verksamheten i allt högre grad blivit intressant också ur ett näringspolitiskt perspektiv.

## **9.2 Geografisk spridning av svenska festivalfilmer**

Filminstitutet ska redovisa den nationella spridningen på biograf av de svenska långfilmer som deltagit vid centrala festivaler. Redovisningen ska i samband med resultatredovisningen ske genom förteckning över de orter där filmerna visats.

<b>Berlin 2010</b>	Kalmar	Skellefteå
<b>Sebbe</b>	Karlskrona	Södertälje
Älmhult	Karlstad	Stockholm
Ängelholm	Köping	Sundsvall
Båstad	Linköping	Tomelilla
Boden	Ludvika	Umeå
Bollnäs	Luleå	Uppsala
Borås	Lund	Varberg
Borlänge	Malmö	Västerås
Eskilstuna	Norrköping	Vaxholm
Falun	Örebro	Växjö
Gävle	Piteå	Ystad
Göteborg	Sandviken	--
Helsingborg	Sävsjö	<b>Cannes 2010</b>
Jönköping	Skärhamn	<b>Sound of noise</b>



(OBS! Premiär i december)

Göteborg  
Lund  
Malmö  
Örebro  
Östersund  
Skellefteå  
Stockholm  
Sundsvall  
Uppsala  
Västerås  
Ystad

### **Venedig 2010**

#### **Svinalängorna**

(OBS! Premiär i december)

Alingsås  
Älvdalen  
Alvesta  
Åmål  
Aneby  
Ängelholm  
Arboga  
Arbrå  
Åseda  
Båstad  
Bengtstors  
Borås  
Borgholm  
Borlänge  
Boxholm  
Bromölla  
Ed  
Edsbyn  
Ekerö  
Eksjö  
Emmaboda  
Enköping  
Eskilstuna  
Eslöv  
Falun  
Flen  
Gävle  
Gideå  
Gislaved  
Gnosjö  
Göteborg  
Grebbeastad  
Hallstavik  
Halmstad

Härnösand  
Hässleholm  
Heby  
Helsingborg  
Herräng  
Hofors  
Höganäs  
Höllviken  
Hudiksvall  
Hultsfred  
Hyltebruk  
Järpen  
Jönköping  
Kalix  
Kalmar  
Karlshamn  
Karlskrona  
Karlstad  
Katrineholm  
Konga  
Köping  
Kristianstad  
Kristinehamn  
Kungsbacka  
Laholm  
Landsbygd (ej tätort)  
Leksand  
Lidingö  
Lidköping  
Lilla Edet  
Linköping  
Ljungby  
Ludvika  
Luleå  
Lund  
Lycksele  
Lysekil  
Malmö  
Mariestad  
Mönsterås  
Mora  
Motala  
Nässjö  
Norrköping  
Norrtälje  
Norsjö  
Nybro  
Nyköping  
Nynäshamn  
Ödeshög  
Olofström  
Örebro

Öregrund  
Osby  
Oskarshamn  
Östersund  
Östervåla  
Östhammar  
Oxelösund  
Piteå  
Ronneby  
Sala  
Sandviken  
Silverdalen  
Sjöbo  
Skänninge  
Skara  
Skellefteå  
Skelleftehamn  
Skövde  
Skurup  
Skutskär  
Slite  
Smålandsstenar  
Söderhamn  
Södertälje  
Sölvesborg  
Söråker  
Stockholm  
Strängnäs  
Sundsvall  
Sunne  
Svalöv  
Täby  
Tärnsjö  
Tomelilla  
Torsås  
Torsby  
Torslanda  
Tranås  
Trelleborg  
Trollhättan  
Uddevalla  
Ulricehamn  
Umeå  
Uppsala  
Vänersborg  
Vara  
Varberg  
Västerås  
Växjö  
Venjan  
Vetlanda  
Virserum

Visby  
Ystad

**Pusan 2010**

**Till det som är  
vackert**

Alingsås  
Borås  
Emmaboda  
Eskilstuna  
Gävle  
Göteborg  
Helsingborg  
Höllviken  
Jönköping  
Jonsered  
Kalmar  
Karlshamn  
Karlstad  
Katrineholm  
Landsbygd (ej tätort)  
Leksand  
Lidingö  
Linköping  
Lund  
Malmö  
Norrköping  
Örebro  
Öregrund  
Oskarshamn  
Östersund  
Sävsjö  
Skelleftehamn  
Skövde  
Slite  
Stockholm  
Storuman  
Strängnäs  
Sundsvall  
Sveg  
Tomelilla  
Torsby  
Trollhättan  
Umeå  
Uppsala  
Vännäs  
Varberg  
Västerås  
Västervik  
Vaxholm  
Växjö  
Ystad

**Toronto 2010**

**Himlen är oskyldigt**

**blå**

Åkersberga  
Alingsås  
Älmhult  
Alsterbro  
Alunda  
Älvdalen  
Alvesta  
Älvsbyn  
Älvsered  
Åmål  
Aneby  
Ånge  
Ängelholm  
Arboga  
Arbrå  
Arvika  
Åseda  
Åsele  
Askersund  
Avesta  
Bålsta  
Båstad  
Bengtstors  
Blomstermåla  
Boliden  
Bollnäs  
Borås  
Borlänge  
Bromölla  
Brunflo  
Dalstorp  
Delsbo  
Ekerö  
Eksjö  
Emmaboda  
Enköping  
Eskilstuna  
Eslöv  
Fagersta  
Falkenberg  
Falköping  
Falun  
Färösund  
Flen  
Forshaga  
Fredrika  
Gagnef  
Gällivare

Gamleby  
Gävle  
Gideå  
Gislaved  
Gnesta  
Gnosjö  
Göteborg  
Grebbevad  
Grundsund  
Grytgöl  
Gullspång  
Gustavsberg  
Gusum  
Hälleforsnäs  
Hallsberg  
Hallstahammar  
Hallstavik  
Halmstad  
Haparanda  
Härnösand  
Hässleholm  
Heby  
Hedekas  
Hedemora  
Helsingborg  
Hemse  
Herräng  
Herrljunga  
Hofors  
Höganäs  
Högsäter  
Höllviken  
Hovmantorp  
Hudiksvall  
Hultsfred  
Hunnebostrand  
Hyltebruk  
Järpen  
Jönköping  
Junosuando  
Junsele  
Kälarne  
Kalix  
Kalmar  
Karlshamn  
Karlskoga  
Karlskrona  
Karlstad  
Katrineholm  
Kilafors  
Kinna  
Kiruna

Klintehamn	Örebro	Tibro
Knivsta	Öregrund	Tidaholm
Kolbäck	Örnsköldsvik	Tollered
Konga	Oskarshamn	Tomelilla
Köping	Östersund	Töreboda
Kopparberg	Östervåla	Torsby
Kosta	Östhammar	Torslanda
Kramfors	Överkalix	Tranås
Kristianstad	Övertorneå	Tranemo
Kristinehamn	Oxelösund	Trelleborg
Kumla	Piteå	Trollhättan
Kungälv	Rättvik	Tumba
Kungsbacka	Röfors	Uddevalla
Laholm	Ronneby	Ulricehamn
Landsbro	Säffle	Umeå
Landsbygd (ej tätort)	Sala	Uppsala
Landskrona	Sälen	Valdemarsvik
Långsele	Sandviken	Vallentuna
Laxå	Säter	Vänersborg
Leksand	Sävsjö	Vännäs
Lidingö	Sigtuna	Vansbro
Lidköping	Silverdalen	Vara
Lilla Edet	Sjöbo	Varberg
Lindesberg	Skänninge	Värnamo
Linköping	Skara	Västerås
Ljungby	Skärhamn	Västervik
Ljusdal	Skellefteå	Vaxholm
Ludvika	Skelleftehamn	Växjö
Luleå	Skövde	Vemdalen
Lund	Skruv	Vetlanda
Lysekil	Skurup	Vilhelmina
Malmö	Skutskär	Vimmerby
Mariestad	Slite	Vingåker
Markaryd	Smålandsstenar	Visby
Märsta	Smedjebacken	Vittangi
Mellerud	Söderhamn	Ystad
Mjölby	Sollefteå	
Möklinta	Sölvesborg	<b>Ond tro</b>
Mölnlycke	Söråker	Åseda
Mora	Stenungsund	Blomstermåla
Motala	Stockholm	Borgholm
Näsåker	Storuman	Delsbo
Nässjö	Strängnäs	Göteborg
Nödinge-Nol	Strömstad	Hallstavik
Nora	Sundsvall	Haparanda
Norrhult-Klavreström	Sunne	Helsingborg
Norrköping	Surahammar	Herräng
Norrtälje	Svalöv	Jönköping
Norsjö	Sveg	Konga
Nybro	Svenljunga	Lund
Nyköping	Täby	Malmö
Nynäshamn	Tärnsjö	Mörrum

Örebro  
Östersund  
Piteå  
Sibbhult  
Stockholm  
Torsås  
Uppsala  
Valdemarsvik  
Ystad

**Snabba Cash**

Åkersberga  
Alingsås  
Älmhult  
Alsterbro  
Alstermo  
Alunda  
Älvdalen  
Alvesta  
Älvsbyn  
Älvsered  
Åmål  
Anderstorp  
Aneby  
Ånge  
Ängelholm  
Ankarsrum  
Arboga  
Arbrå  
Årjäng  
Arjeplog  
Arvidsjaur  
Arvika  
Åseda  
Åsele  
Askersund  
Avesta  
Bålsta  
Båstad  
Bengtstors  
Bergsjö  
Bestorp  
Björneborg  
Bjursås  
Blomstermåla  
Boden  
Boliden  
Bollnäs  
Borås  
Borgholm  
Borlänge  
Borrby

Boxholm  
Bräcke  
Bredaryd  
Bromölla  
Brunflo  
Bureå  
Dalstorp  
Degerfors  
Degerhamn  
Delsbo  
Ed  
Edsbyn  
Ekerö  
Eksjö  
Emmaboda  
Enköping  
Eskilstuna  
Eslöv  
Fagersta  
Falkenberg  
Falköping  
Falun  
Fårösund  
Fellingsbro  
Filipstad  
Flen  
Forshaga  
Fredrika  
Fredriksberg  
Fröseke  
Gagnef  
Gällivare  
Gällö  
Gamleby  
Gävle  
Gideå  
Gislaved  
Gnesta  
Gnosjö  
Göteborg  
Götene  
Gränna  
Grästorp  
Grebbestad  
Grums  
Grytgöl  
Gullspång  
Gunnarsbyn  
Gusum  
Hagfors  
Hällefors  
Hälleforsnäs

Hallsberg  
Hallstahammar  
Halmstad  
Hammarstrand  
Haparanda  
Härnösand  
Hassela  
Hässleholm  
Heby  
Hedemora  
Helsingborg  
Hemse  
Herräng  
Herrljunga  
Hjo  
Hofors  
Höganäs  
Högsäter  
Höllviken  
Höör  
Horn  
Hovmantorp  
Hudiksvall  
Hultsfred  
Hunnebostrand  
Hyltebruk  
Idre  
Iggesund  
Järpen  
Jokkmokk  
Jönköping  
Jonsered  
Jörn  
Junosuando  
Junsele  
Kålarne  
Kalix  
Kalmar  
Karlsborg  
Karlshamn  
Karlskoga  
Karlskrona  
Karlstad  
Katrineholm  
Kilafors  
Kinna  
Kiruna  
Kisa  
Kivik  
Knivsta  
Kolbäck  
Konga

Köping	Norsjö	Skurup
Kopparberg	Nossebro	Skutskär
Kramfors	Nybro	Slite
Kristianstad	Nyköping	Smålandsstenar
Kristineberg	Nynäshamn	Smedjebacken
Kristinehamn	Ockelbo	Söderhamn
Kumla	Ödeshög	Söderköping
Kungälv	Olofström	Södertälje
Kungsbacka	Örebro	Sollefteå
Kungsör	Öregrund	Sölvesborg
Laholm	Örnsköldsvik	Söråker
Lammhult	Orsa	Sorsele
Landsbro	Osby	Stenungsund
Landsbygd (ej tätort)	Oskarshamn	Stockholm
Landskrona	Österbymo	Storuman
Långsele	Österfärnebo	Strängnäs
Laxå	Östersund	Strömstad
Leksand	Östervåla	Strömsund
Lerum	Östhammar	Sundsvall
Lesjöfors	Östra Frölunda	Sunne
Lidingö	Östra Husby	Surahammar
Lidköping	Överkalix	Svalöv
Lindesberg	Övertorneå	Sveg
Linköping	Oxelösund	Svenljunga
Ljungby	Pajala	Svenstavik
Ljungbyhed	Piteå	Täby
Ljusdal	Ramsele	Tärnsjö
Lövånger	Rättvik	Tibro
Ludvika	Rimforsa	Tidaholm
Luleå	Robertsfors	Tierp
Lund	Röfors	Tomelilla
Lycksele	Ronneby	Töreboda
Lysekil	Rossön	Torsås
Malmö	Rundvik	Torsby
Mariannelund	Säffle	Torslanda
Mariestad	Sala	Tranås
Markaryd	Sälen	Tranemo
Mellerud	Sandviken	Trelleborg
Mjölby	Säter	Trollhättan
Moheda	Sävsjö	Trosa
Mölnlycke	Sibbhult	Tumba
Mönsterås	Sigtuna	Uddevalla
Mora	Silverdalen	Ullared
Mörbylånga	Simrishamn	Ulricehamn
Mörrum	Sjöbo	Umeå
Motala	Skänninge	Upplands Väsby
Nässjö	Skara	Uppsala
Nödinge-Nol	Skärhamn	Vaggeryd
Nora	Skellefteå	Valdemarsvik
Norrhult-Klavreström	Skelleftehamn	Vallentuna
Norrköping	Skoghall	Vänernborg
Norrtälje	Skövde	Vännäs

Vansbro	Växjö	Virserum
Vara	Vemdalen	Visby
Varberg	Vetlanda	Vittangi
Värnamo	Vidsele	Ystad
Västerås	Vilhelmina	Ytterhogdal
Västervik	Vimmerby	
Vaxholm	Vingåker	

### 9.3 Redovisning enligt filmavtalet

Filminstitutet har ett uppdrag enligt Filmavtalet att verka för en mer jämställd filmbransch.

Målet är ”att andelen kvinnor i för filmproduktionen centrala funktioner skall öka under avtalsperioden. Senast ett år före avtalsperiodens slut bör ettdera könet, räknat i antal projekt som får stöd, vara representerat till minst 40 procent inom kategorierna manusförfattare, producent och regissör” (Filmavtalet 4§)

Av de 34 svenska långfilmer (film med mer än 50 % svensk finansiering) som fick produktionsstöd av en konsulent under 2010 uppgick den kvinnliga andelen regissörer till 29 %, manusförfattare till 29 % och producenter till 44 %.

Ser vi bara till spelfilmen så blir resultatet 31 % i vardera kategorin regi och manus samt 44 % för producent.

#### De tre senaste årens fördelning av produktionsstöd till långfilm (andel kvinnor):

	2008	2009	2010
Regi	30 %	29 %	29 %
Manus	36 %	41 %	29 %
Producent	44 %	43 %	44 %

Som synes är det fortfarande svårt att nå målet i synnerhet vad gäller regissör. Producentensidan uppvisar dock en jämn och hög andel kvinnor och vi anser att målet att fördela stöden jämnt mellan könen är uppnått vad gäller producent.

Vi kan se en klar koppling mellan antalet ansökningar med kvinnor i de olika funktionerna och utfallet i produktionsstöden. Vi vet också att betydligt färre kvinnor än män är aktiva som fr.a. regissörer i filmbranschen.

Andel kvinnor bland de sökande till långfilmskonsulenterna 2010: regissörer ca 28 %, manusförfattare ca 30 % och producent ca 42 %. Det har sett ungefär likadant ut de senaste åren.

För att få en bild av läget och om möjligen en vink om hur framtiden kommer att se ut tog Filminstitutet 2010 fram en rapport om debuterande filmregissörer (*oo-talets regidebutanter och jämställdheten*). Av rapporten kan man bl.a. utläsa att kvinnor i mindre utsträckning än män söker sig till utbildning i filmregi. Andelen sökande kvinnor till utbildning i teaterregi (Dramatiska Institutet) ligger på 62 %, att jämföra med 30 % till filmregi.

Som ett resultat av denna rapport fick Filminstitutet ett extra anslag om 1,1 miljoner kronor under 2010 för att öka antalet kvinnliga filmregissörer på växthusnivå. Projektet drivs i samarbete med regionala resurscentrum och vi tror att det kan få stor betydelse för att öka andelen kvinnor som söker sig till filmregiyrket, särskilt i en tid då ganska många kvinnor i filmens värld får stor medial uppmärksamhet, bl.a. i Guldbaggesammanhang.

Läget på kortfilmssidan säger också en del om framtiden för filmen.

Av de 79 kortfilmer som fick produktionsstöd av en konsulent under 2010 uppgick den kvinnliga andelen regissörer till 48 %, manusförfattare till 51 % och producenter till 55 %.

**De tre senaste årens fördelning av produktionsstöden till kortfilm (andel kvinnor):**

	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
Regi	48 %	37 %	47,5 %
Manus	44 %	41 %	50,4 %
Producent	49 %	49 %	54,5 %

Vi ser också en avsevärd skillnad i könsfördelningen på ansökningarna till kortfilmskonsulenten. I ansökningarna uppgår andelen kvinnliga regissörer till 36 %, andelen kvinnliga manusförfattare till 38 % samt andelen kvinnliga producenter till 46 %.

Anledningen att könsfördelningen bland premiärsatta filmer är så mycket snedare beror på att filmer utan stöd från en av Filminstitutets konsulenter oftast görs av män, på alla tre nyckelfunktioner.

Utvecklingen kan tyckas gå långsamt men vi tycker ändå att vi ser en tydlig förändring. Synen på jämställdhet och på att arbeta med kvinnor på ledande funktioner har förändrats avsevärt de senaste tio åren. Men det tar tid för nya generationer att komma fram och etablera sig.

Resultatredovisningen har godkänts av Svenska Filminstitutets styrelse på sammanträdet den 23 februari 2011.

SVENSKA FILMINSTITUTET

Bengt Toll  
t.f. VD

2011-02-07

